

Ginfo ediziun 1 / 2024

Uffizi da vischnancas dal Grischun

Prefaziun

Preziada lectura, prezia lectur

Oz dastgain nus cumplettar la seria da datas da las finanzas communalas per in ulteriur onn da gestiun. Questa ediziun da nossa publicaziun d'infurmaziun sa fatschenta en moda cumplexsiva cun l'**onn da gestiun 2022** da las vischnancas grischunas. Tut en tut è il stadi finanziel da las vischnancas grischunas fitg legraivel. Per che la situaziun da partenza excellenta na sa transfurmia betg – malgrà ils nivels stgirs a l'orizont – en il cuntrari, èsi impurtant da reglar las finanzas cun quità. Gugent As infurmain nus davart las enconuschientschas che nus avain survegnì grazia a l'examinaziun dal punct central «Planisaziuns da las finanzas communalas». Igl ans fa plaschair da constatar, che las vischnancas renconuschan per gronda part l'impurtanza da la tematica e che las planisaziuns daventan pli e pli expressivas.

Durant la sessiun da december 2023 ha il Cussegl grond discutà il segund rapport davart las structurass communalas. Quel rapport dilucidava tranter auter er la situaziun finanziaria da las vischnancas grischunas.

A chaschun da la Dieta da vischnancas 2023 avain nus infurmà davart la revisiun parziala da l'Ordinaziun da finanzas per las vischnancas (OFV; DG 710.200) ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 2024. Las adattaziuns minimalas en paucas recumandaziuns praticas vegnan fatgas per il 1. da fanadur 2024.

Nus As giavischain ina lectura captivanta ed infurmativa ed engraziain per la collavuraziun collegiala.

Cuntegn

1. Statistica da las finanzas da las vischnancas 2022	4
1.1 Introducziun	4
1.2 Pes da taglia e retgavs fiscals	6
1.3 Quints economics 2022	11
1.4 Quints d'investiziun 2022	20
1.5 Bilantschas per ils 31 da december 2022	23
1.6 Indicatur da finanzas 2022	27
1.6.1 Grad d'atgna finanziaziun en pertschient	28
1.6.2 Quota da la grevezza da tschains en pertschient	29
1.6.3 Debit net en francs per persuna	30
1.6.4 Quota da l'atgna finanziaziun en pertschient	32
1.6.5 Quota dal servetsch da chapital en pertschient	33
1.6.6 Quota da l'indebitament brut en pertschient	34
1.6.7 Quota d'investiziun en pertschient	35
1.7 Facit e perspectivas	36
2. Segund rapport davart las structuradas communalas	37
3. Refurma da vischnancas	38
4. Occurrenza per las presidentas communalas	38
5. Save the date: Dieta da vischnancas 2025	38

Agiunta: Indicatur da finanzas da las vischnanca 2022	39
--	-----------

Agiunta 1: Planisaziun da las finanzas – In instrument prezios per reglar la vischnanca

Agiunta 2: Infurmaziun davart in nov program dad e-learning «eCyAd» per administraziuns publicas

1. Statistica da las finanzas da las vischnancas 2022

1.1 Introducziun

L'onn 2022 èn las finanzas da las vischnancas grischunas stadas saunas. Ils meds finanziaus gudagnads han surpassà las expensas d'investiziun. La facultad netta è s'augmentada en cumparegliaziun cun l'onn precedent. Er l'agen chapital a libra disposiziun, cun il qual pon vegnir pajads eventuels deficits futurs, è creschì l'onn 2022.

Sut l'aspect da buns rendaments e da reservas finanziaus suffizientas han numerusas vischnancas grischunas reducià lur pe da taglia durant ils ultims onns. Ils retgavs fiscals èn medemamain s'augmentads l'onn 2022, sco ch'i mussa il [chapitel 1.2](#).

89 da 101 vischnancas grischunas han obtegnì l'onn 2022 in surpli dal retgav en il quint economic ([chapitel 1.3](#)), tar 12 vischnancas èn ils custs stads pli auts ch'ils retgavs. L'atgna finanziaziun mesauna per persuna da 1'683 francs ha bastà per finanzia las investiziuns nettas ch'èn stadas pli bassas en cumparegliaziun cun l'onn precedent (1'274 francs per persuna) ([chapitel 1.4](#)). Uschia è la facultad netta da las vischnancas creschida ulteriuramain ed ha importà la fin da l'onn 2022 7'587 francs per persuna ([chapitel 1.5](#)). Il [chapitel 1.6](#) che suonda, tracta detagliadamain ils indicaturs da finanzas ils pli impurtants, avant che las explicaziuns davart ils quints annuals 2022 termineschan cun in facit e cun ina perspectiva ([chapitel 1.7](#)). Ulteriuras reducziuns dals pes da taglia sco er la gronda part dals preventivs communal actuals e da las planisaziuns da las finanzas actualas mussan vinavant in svilup stabil da las finanzas. Las vischnancas grischunas èn prontas per dumagnar las numerusas sfidas en in ambient pli e pli complex.

En aschunta sesanflan ils indicaturs da finanzas da tut las vischnancas. Questas infurmaziuns dattan in emprim maletg da las finanzas communalas respectivas. Per la valitaziun finala dal cas singul ston vegnir resguardads anc ulteriurs factors, sco per exempel las structurass communalas existentas, il stadi da l'infrastructura communal, il basegn d'investiziun futur ed ina moda consolidada da controllar che las incumbensas publicas da la vischnanca vegnian ademplidas.

Datas supplementaras sin la pagina d'internet

Tut las vischnancas grischunas inoltreschan a l'Uffizi da vischnancas (UV) il quint annual che lur suveran ha approvà mintgamai fin la fin dal settember che suonda l'onn da gestiun. Il UV controlla summaricamain ils quints annuals, als utilisescha

per la statistica da finanzas e calculescha differents indicaturs da finanzas tenor criteris armonisads sin plaun naziunal.

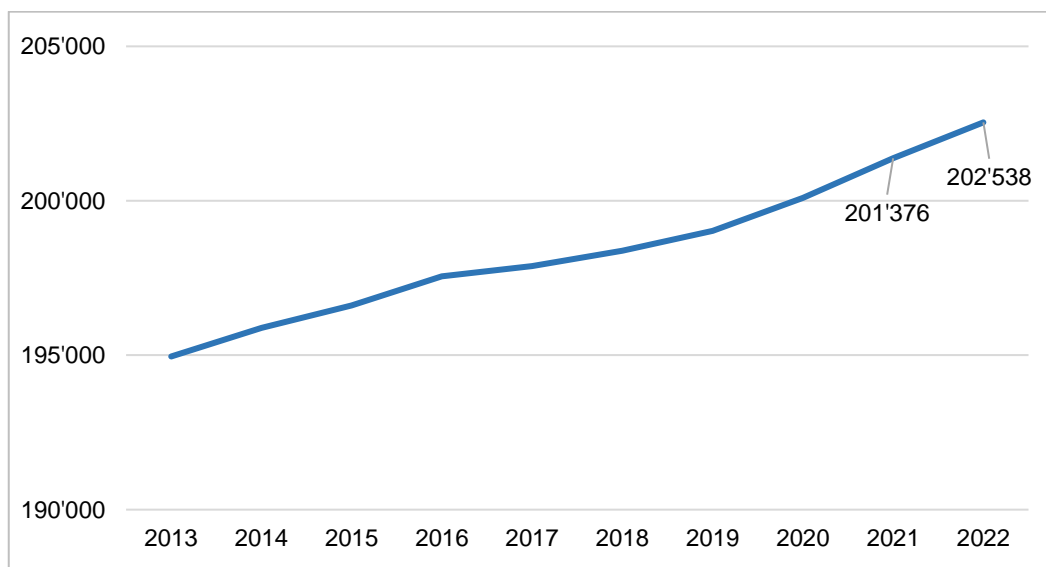
En questa publicaziun vegn il focus mess cunzunt sin las valurs medias e sin las tendenzas generalas. Per las valurs detagliadas da singulas vischnancas renviain nus a la survista en l'aggiunta ed a la pagina d'internet www.afg.gr.ch ⇒ [Vischnancas](#). Là vesais Vus la statistica da finanzas da mintga vischnanca durant ina perioda da 5 onns resp. dapi l'introducziun dal Model armonisà da contabilitad 2 (MAC2) u dapi in'eventuala fusiun da vischnancas.

Anc adina in lev augment da la populaziun

Per gulivar l'effect d'augment resp. da midada e per pudair cumparegliar vischnancas da differenta grondezza ina cun l'autra vegnan las valurs divididas tras il dumber da la populaziun permanenta ed inditgadas per persuna. Da quai resultan cumparegliaziuns expressivas da plirs onns e da vischnancas. La populaziun permanenta è la populaziun da referenza da la statistica da la populaziun. Ella cumpiglia tut las personas ch'èn burgaisas svizras e che han lur domicil principal en Svizra sco er tut las personas estras che han ina permissiun da dimora en il pajais per almain 12 mais u a partir d'ina dimora da 12 mais en Svizra (legitimaziun B/C/L/F u N u document da legitimaziun DFAE).

Il 2022 è la populaziun permanenta en il Grischun creschida per 1'162 personas (+0,6 pertschient) sin 202'538 personas.

Illustraziun 1: Svilup da la populaziun permanenta en il Grischun, 2013-2022

Funtauna: Uffizi federal da statistica (STATPOP)

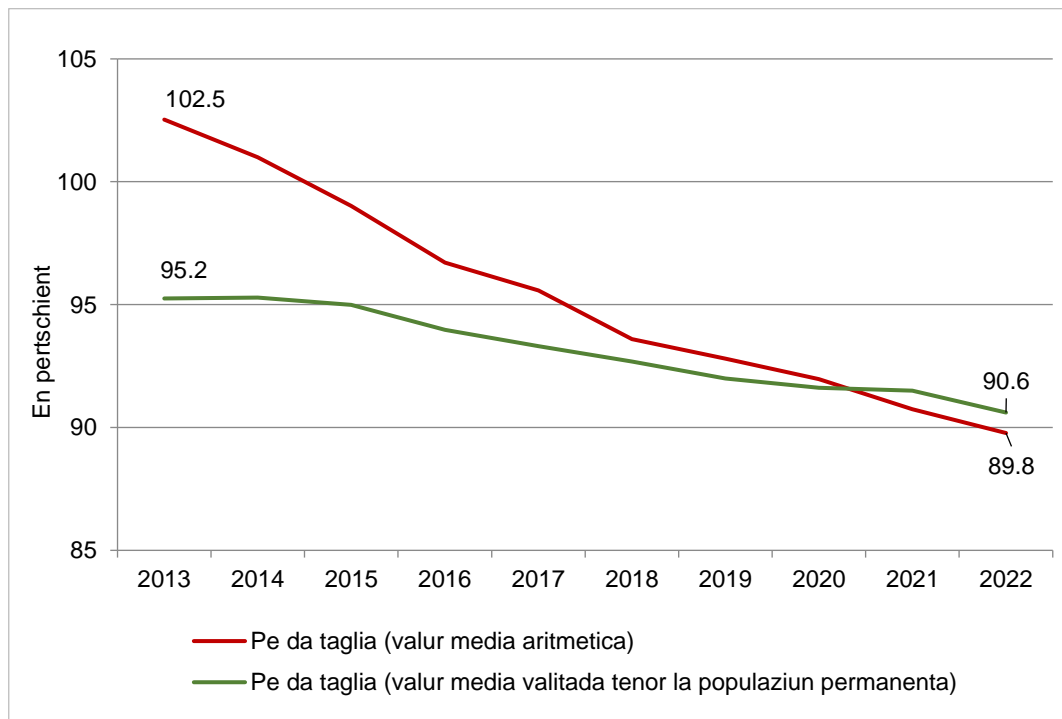
1.2 Pes da taglia e retgavs fiscals

L'onn 2022 è sa reducì il pe da taglia mesaun da las vischnancas grischunas per l'emprima giada sut 90 pertschient. Ils retgavs fiscals èn s'augmentads ulteriuramain.

Il pe da taglia mesaun 2022 è stà Cun 89,8 pertschient da la taglia chantunala simpla è il pe da taglia mesaun 2022 stà per 0,9 pertschient sut la media da l'onn precedent. Il motiv è la reducziun dal pe da taglia en gist dudesch vischnancas. Questa reducziun po vegnir considerada sco expressiun da la situaziun economica solida e da las finanzas communalas saunas.

Per tegnair quint da las grondezzas da las vischnancas fitg differentas, è inscrit supplementarmain il pe da taglia mesaun valità tenor abitant, ch'è stà l'onn 2022 90,6 pertschient e ch'è uschia er stà per 0,9 puncts procentuals pli bass che l'onn precedent.

Illustraziun 2: Svilup dals pes da taglia da las persunas natiralas en las vischnancas grischunas, 2013–2022

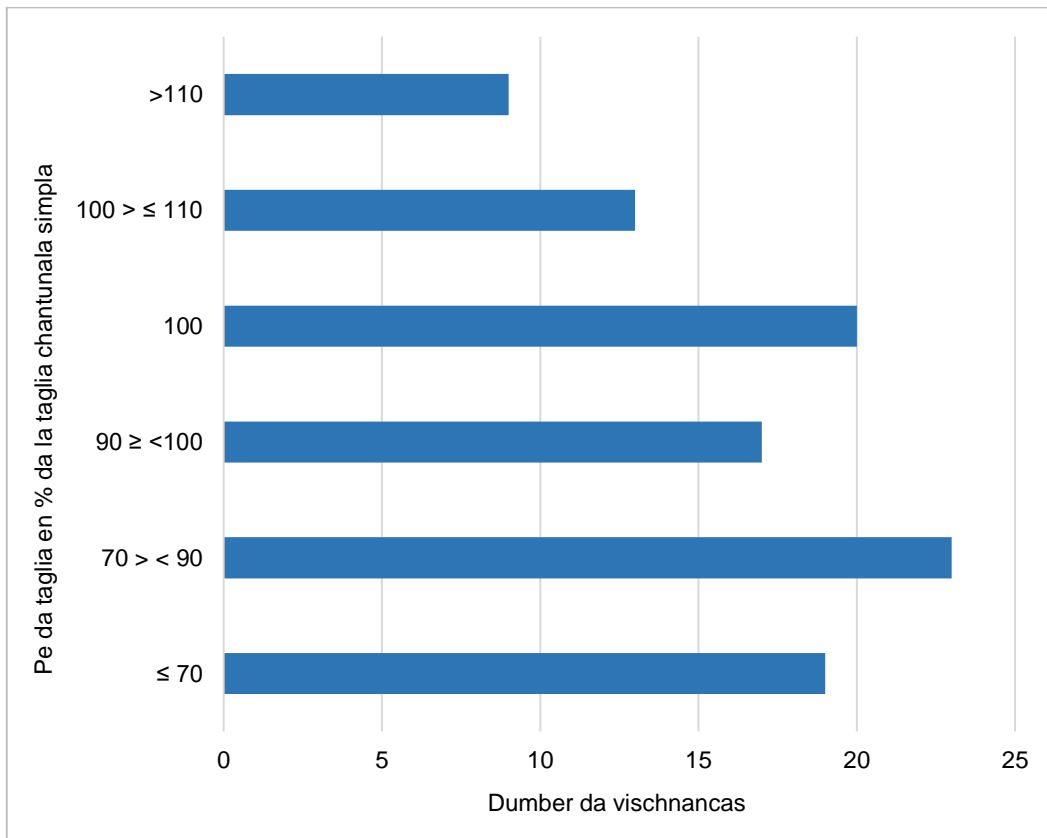

Cun 90 pertschient è il median dals pes da taglia communalas stà l'onn 2022 per 5 pertschient pli bass ch'ils onns precedents. La mesadad da las vischnancas ha gi in pe da taglia pli aut e l'autra mesadad in pe da taglia pli bass. Il pe da taglia il pli aut ha applitgà cun 130 pertschient la vischnanca da Furna, suandada dad otg ulteriuras vischnancas cun pes da taglia da 115 u da 120 pertschient. En stgars in

terz da tut las vischnancas ha il pe da taglia importà tranter 100 e 110 pertschient. Suandadas èn lura 40 vischnancas en il sector da 70 fin 100 pertschient, 19 vischnancas han gi in pe da taglia da 70 pertschient u damain. Cun 30 pertschient ha applitgà anc adina la vischnanca da Runtgaglia il pe da taglia cleramain il pli bass, quatter vischnancas èn suandadas l'onn 2022 cun ina tariffa da 50 pertschient.

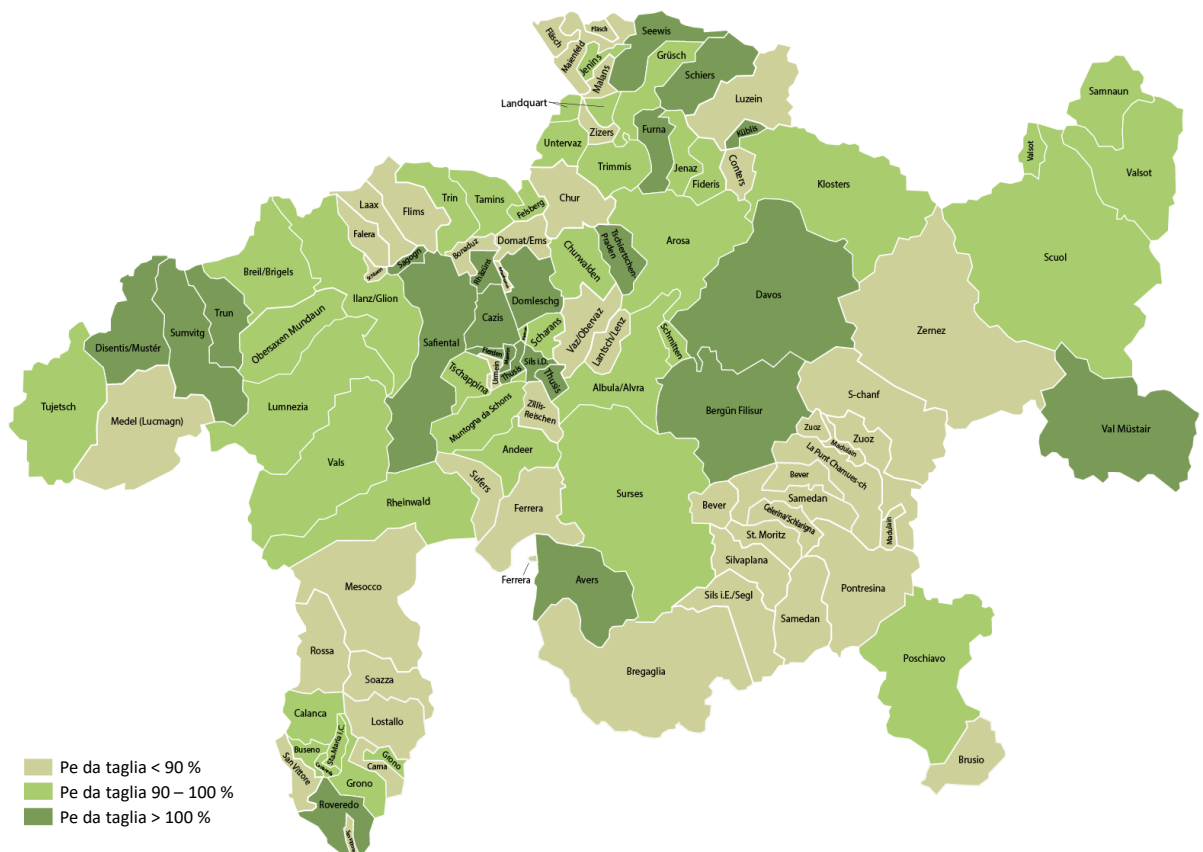
Illustraziun 3: Repartiziun dals pes da taglia da las vischnancas grischunas, 2022

La charta qua sutvart mussa la repartiziun geografica dals pes da taglia communalis.

Illustraziun 4: Survista dals pes da taglia da las vischnancas grischunas, 2022

Excurs: pes da taglia 2023 e 2024

L'onn 2023 han dudesch e sin il cumenzament da l'onn current (2024) 14 ulteriuras vischnancas reduci lur pe da taglia. Augments da taglia èn resultads l'onn 2023 en duas vischnancas, l'onn 2024 nagliur. Il pe da taglia mesaun (valur media aritmetica) importa l'onn 2024 87,7 pertschient.

Il pe da taglia valità tenor abitant dals dus onns po vegnir preschentà pir, suenter ch'il dumber definitiv da la populaziun è enconuscent.

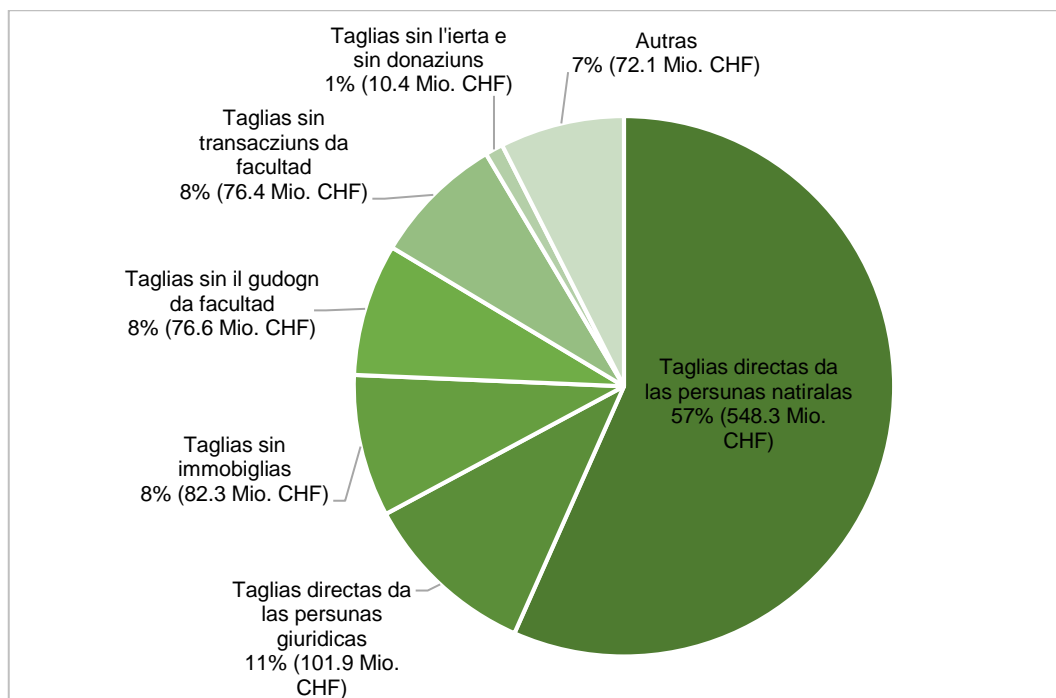

Ulteriu augment da las entradas fiscalas

Las vischnancas grischunas han pudì contabilisar l'onn 2022 retgavs fiscals en la dimensiun da var 968 milliuns francs. Quai è 33,4 milliuns francs dapli che l'onn precedent (+3,6 %).

Cun 1,4 pertschient èn las entradas fiscalas da las personas natirals creschidas sut la media. Ellas contribueschan cun 57 pertschient il pli fitg al retgav total. Las entradas ord las taglias sin interpresas, che contribueschan var 11 pertschient al retgav total, èn percurter creschidas cun 15,7 pertschient fermamain sur la media.

Illustraziun 5: Structura dals retgavs fiscals, summa da tut las vischnancas grischunas 2022

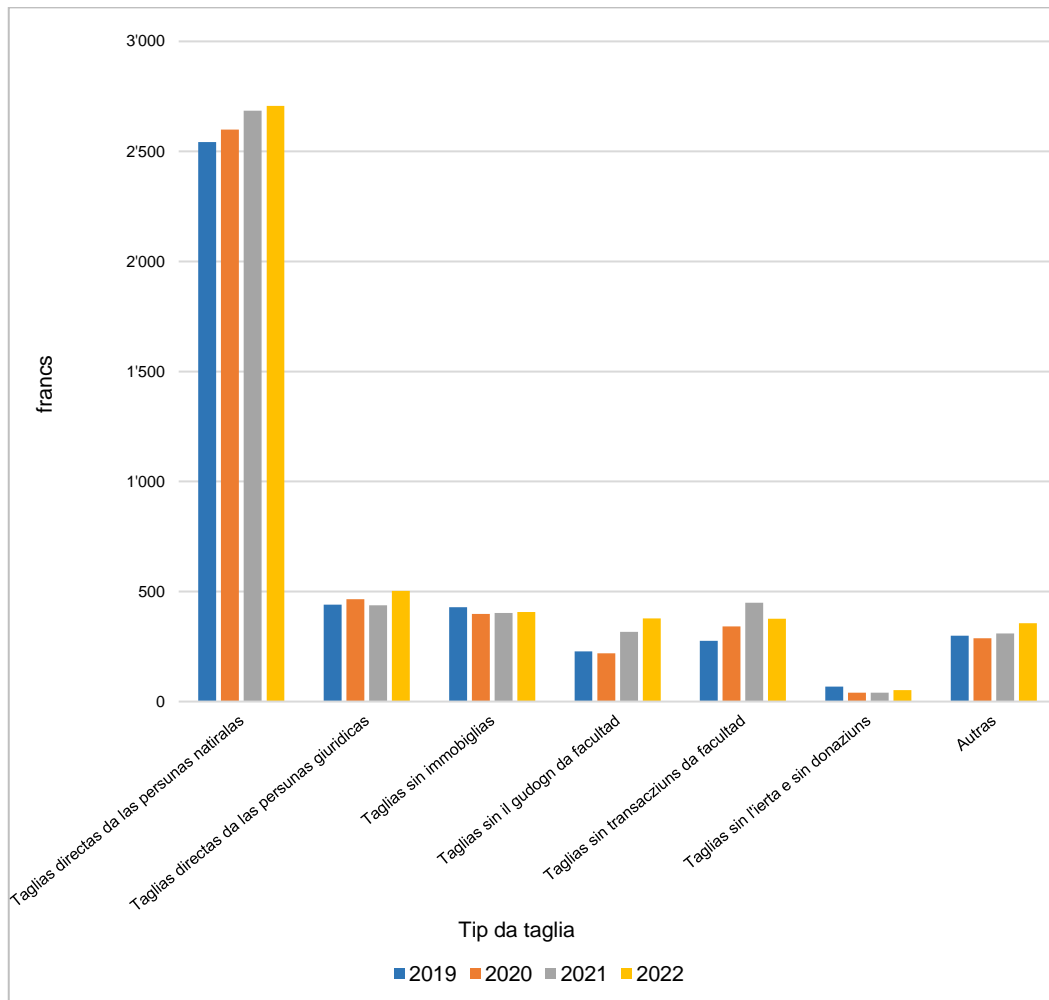

En cumparegliaziun cun l'onn precedent èn las taglias directas da las personas natirals creschidas l'onn 2022 per 21 francs per persuna sin 2'707 francs, las taglias sin interpresas da 437 francs per 66 francs sin 503 francs. Entant che las taglias sin immobiglias sco er las taglias sin l'ierta e sin donaziuns han gi mintgamai levs augments, èn las taglias sin il gudogn da facultad creschidas da nov sin 378 francs per persuna (+61 fr.). Da questa categoria fan part per exempel las taglias sin il gudogn tras la vendita da bains immobigliars e las taglias sin il chapital.

Ina diminuziun da 449 francs a 377 francs per persuna sto percunter vegnir registrada en connex cun las taglias sin transacziuns da facultad, da las qualas fan part las taglias sin midada da maun. La diminuziun resulta qua er sco expressiun dal dumber da las midadas da maun 2022 ch'è danovamain sa reduci. Durant ils onns da pandemia 2020/2021 era la dumonda d'immobiglias creschida fermamain ed ils augments dals pretschs era sa manifestà er en il svilup da questas entradas fiscalas.

Illustraziun 6: Svilup dals retgavs fiscals per persuna en las vischnancas grischunas, 2019–2022

En las ulteriuras taglias èn cumpigliadas las taglias da chauns, las taxas turisticas e las taxas che n'èn betg attribuidas autramain.

1.3 Quints economics 2022

L'onn 2022 han 89 da las 101 vischnancas grischunas realisà in surpli dal retgav en lur quint economic. Il surpli dal retgav en la dimensiun da totalmain var 130 milliuns francs è pli pitschen che quel da l'onn precedent, medemamain er l'atgna finanziaziun per persuna.

Illustraziun 7: Quints economics da las vischnancas grischunas - indicaturs ils pli impurtants 2022

Vischnancas cun in surpli dal retgav	89	Retgav total	1,90 milliardas francs
Vischnancas cun in surpli d'expensas	12	Custs totals	1,77 milliardas francs
Vischnancas cun in'atgna finanziaziun positiva	96	Atgna finanziaziun mesauna per	1683 fr.
Vischnancas cun in'atgna finanziaziun negativa	5	persuna	

La cumprova graduada dal gudogn e da la perdita per persuna mussa custs da gestiun ch'èn per 173 francs pli auts che quels da l'onn precedent. Il motiv per quai èn cunzunt ils custs pli auts dal personal, dal manaschi e dal transfer. Perquai ch'ils retgavs da gestiun èn medemamain creschids per 173 francs grazia a las entradas fiscalas pli autas, è il retgav ord l'activitad da manaschi restà sin il nivel da l'onn precedent. Pervia dals retgavs finansials pli bass e pervia da custs in pau pli auts, è il resultat da la finanziaziun sa sviluppà en moda diminuinta; medemamain pli bass che l'onn precedent è stà il resultat extraordinari. En la summa è resultà uschia in surpli dal retgav da 648 francs per persuna (onn precedent: 795 fr.).

*Illustraziun 8: Cumprova graduada dal gudogn e da la perdita dals onns 2021 e 2022 (en fr., per persuna)**

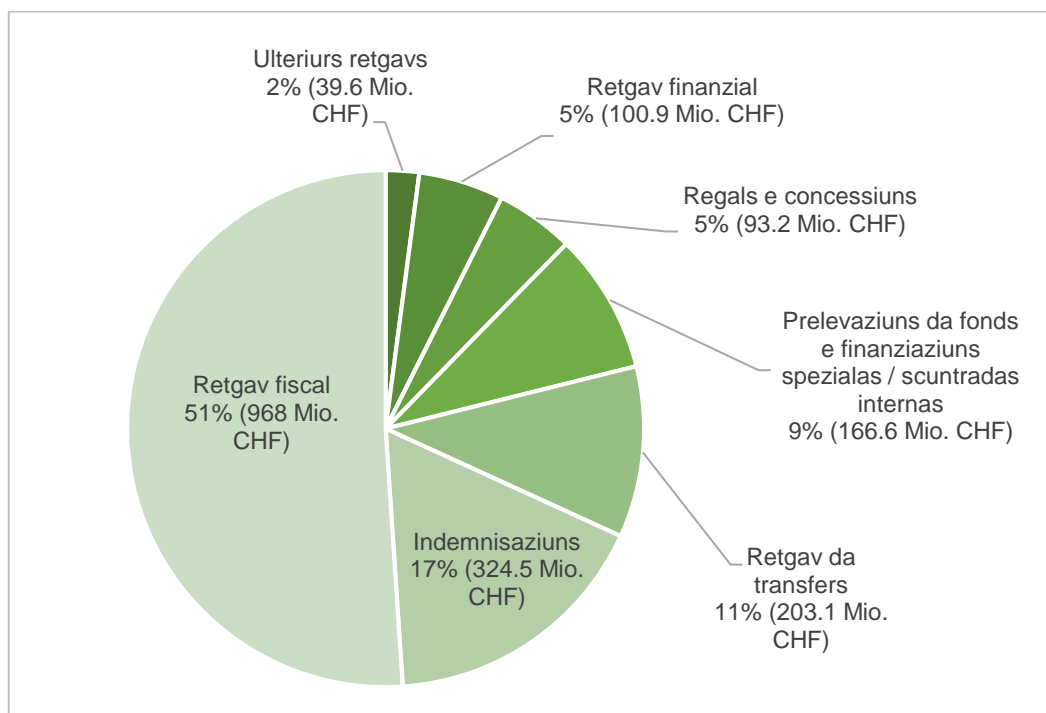
	2021	2022	+/-
Custs da manaschi tenor la cumprova graduada dal gudogn e da la perdita	7'431	7'604	173
Retgav da manaschi tenor la cumprova graduada dal gudogn e da la perdita	7'872	8'045	173
Resultat or da l'activitad da manaschi	441	441	–
Custs finansials	106	144	38
Retgav finansial	574	498	-76
Resultat or da la finanziaziun	468	354	-114
Resultat operativ	909	795	-114
Custs extraordinaris	303	290	-13
Retgav extraordinari	189	142	-47
Resultat extraordinari	-114	-148	-34
Resultat total dal quint economic	795	648	-147

*senza scuntradas internas

Las entradas fiscalas han procurà tut en tut per bundant la mesadad (51 %) da tut ils retgavs communalas. Las funtaunas d'entradas las segund impurtantas èn stadas las indemnizaziuns. Quai èn taxas da diever e prestaziuns da servetsch, sco per exempel las taxas d'aua, las taxas d'aua persa, las taxas da rument e las taxas d'electricidad. Sut questa posiziun èn summads er ils retgavs da vendita, las restituziuns, las taxas per acts uffizials u chaussas sumegliantas. Sin la terza posiziun suondan cun ina cumpart dad 11 pertschient ils retgavs da transfers (p.ex. contribuziuns ed indemnizaziuns da communitads e da terzs u en il rom da la gulivaziun da finanzas). Ils regals e las concessiuns han contribuì circa 5 pertschient a las entradas.

Illustraziun 9: Structura dals retgavs da las vischnancas grischunas, 2022

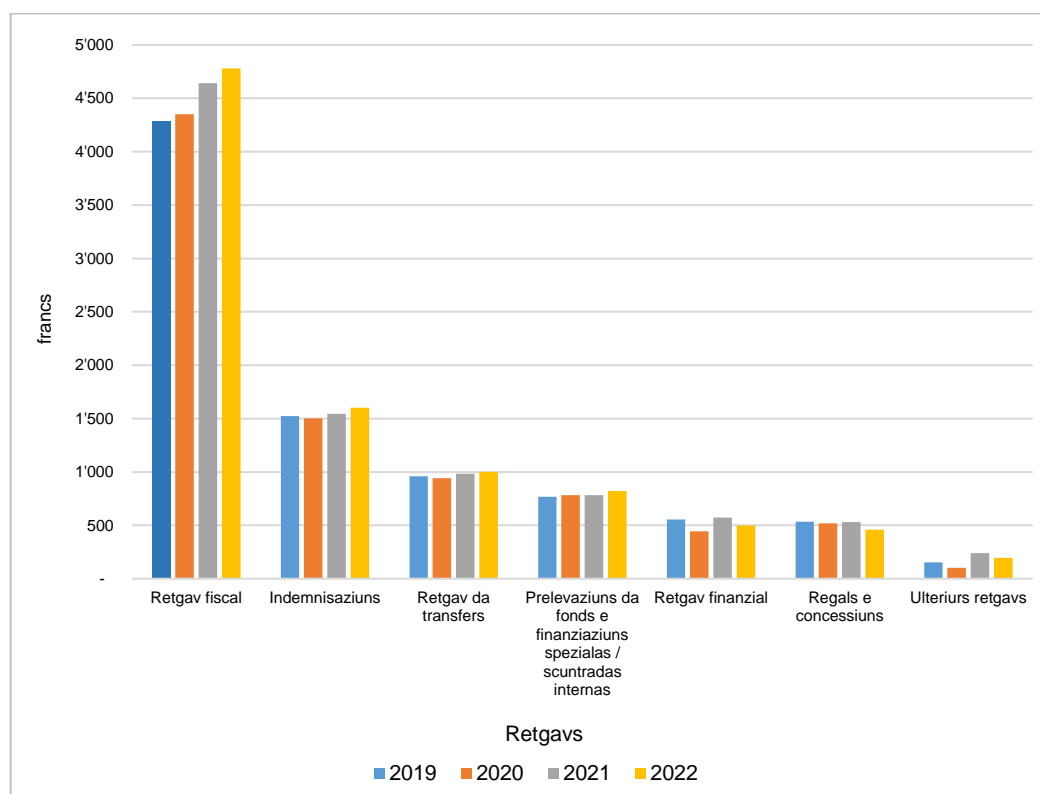

Ils retgavs fiscals da 968 milliuns francs correspundan a 4'779 francs per persuna, quai èn 138 francs dapli che l'onni precedent (cf. er ill. 5 e 6). Las indemnizaziuns èn s'augmentadas per 58 francs per persuna a 1'602 francs, ils retgavs da transfers per 19 francs a 1'003 francs. Ina clera reducziun ston ins registrar en connex cun ils retgavs finanziaials ch'èn sa diminuids da 574 francs (2021) ad anc 498 francs (2022). Singulas contabilisaziuns en vischnancas cun in grond dumber d'abitantas ed abitants han influenzà qua essenzialmain il resultat.

La reducziun da 71 francs per persuna è resultada la finala er en il cas da las regalias e da las concessiuns che contribueschan l'onn 2022 anc 460 francs al retgav total per persuna. La reducziun deriva cunzunt dals retgavs dals tschains d'aua, ch'èn per part pli bass.

Illustraziun 10: Svilup dals retgavs fiscals per persuna en las vischnancas grischunas, 2019–2022

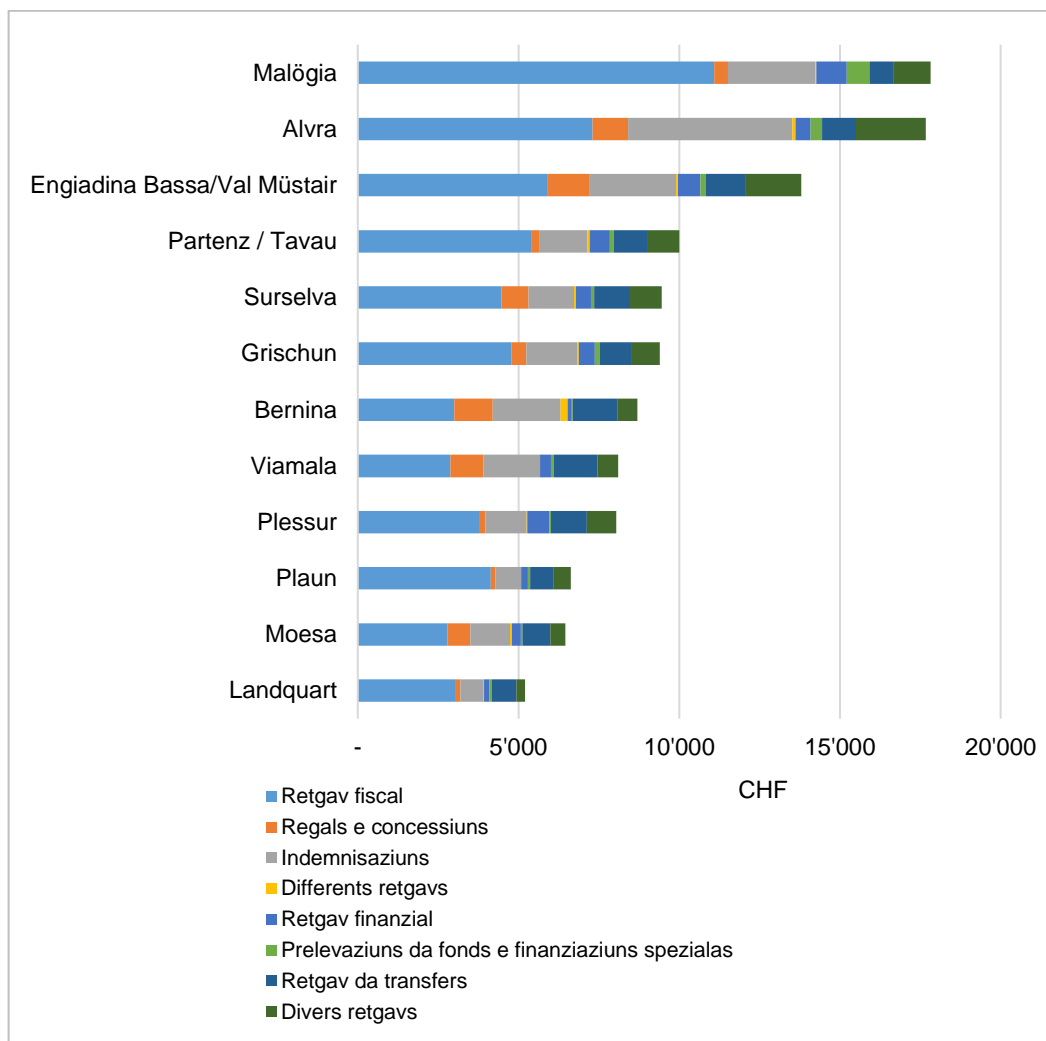

Grondas differenzas tar las structuradas dals retgavs e dals custs

I dat cleras differenzas tranter las vischnancas areguard l'import dals retgavs e lur cumposiziun. Las vischnancas da la regiun Malögia per exempel han cun 11'093 francs cleramain las pli grondas entradas fiscalas per persuna. Ensemen cun ulteriurs retgavs è resultà in retgav total per persuna da 17'793 francs. Cun 17'580 francs suondan curt suenter las vischnancas da la regiun Alvra. Impurtantas èn qua cunzunt las grondas entradas ord indemnisaziuns. Ils retgavs ils terzs auts han già las vischnancas da la regiun Engiadina Bassa/Val Müstair. Sin la posiziun amez èn las differenzas dals retgavs plitost pitschnas. Ils retgavs per persuna ils pli pitschens han generà las regiuns Plaun, Moesa e Landquart. Ultra dals retgavs fiscals han las vischnancas da questas regiuns realisà plitost paucs retgavs or d'autras funtaunas.

Illustraziun 11: Retgav e structura dal retgav en las vischnancas grischunas 2022 (aggregads a regiuns, per persuna)

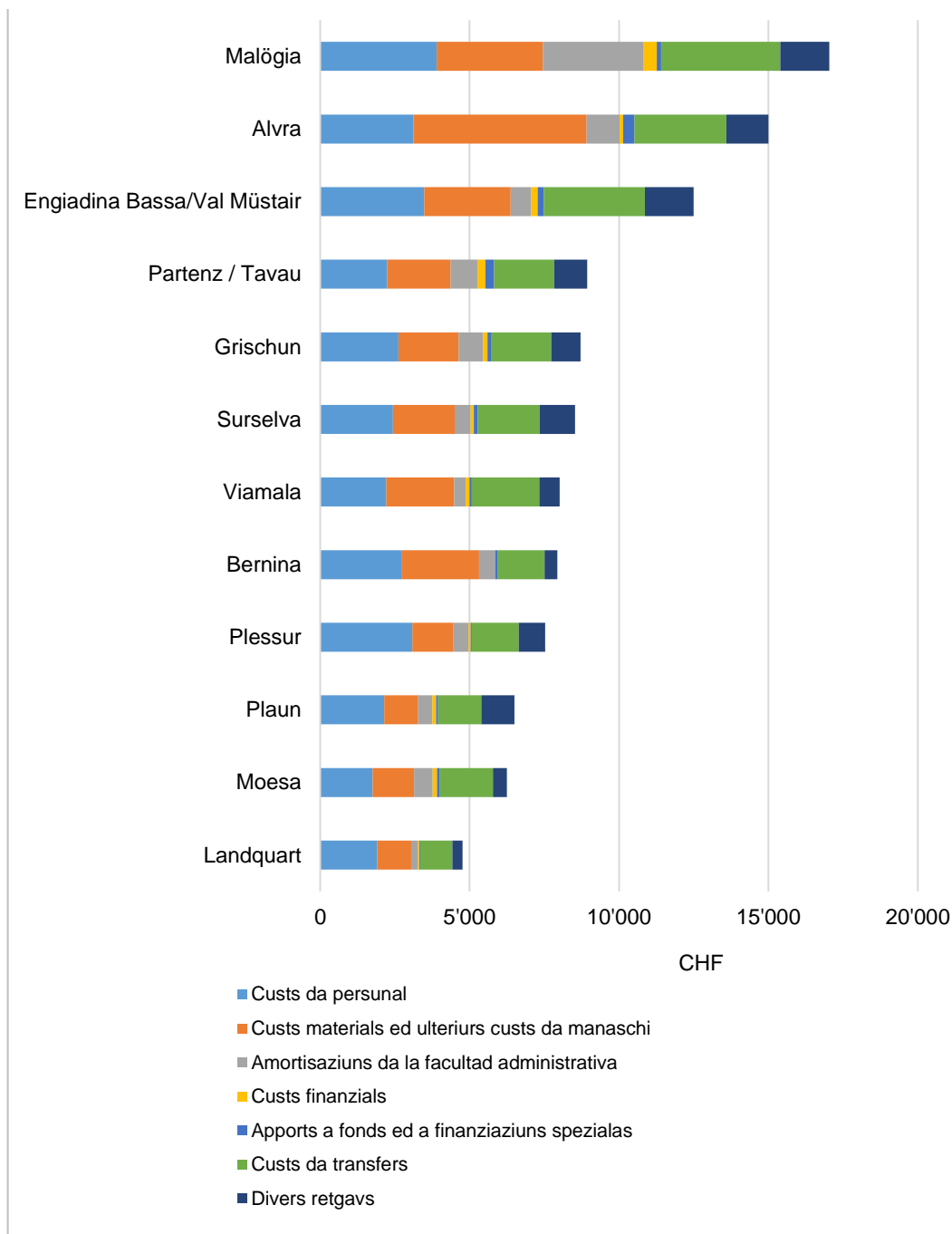
Grischun = valor media chantunala

Sch'ins considerescha las structuras dals custs, resulta quasi la medema successiun. Las vischnancas da la regiun Malögia n'han betg mo registrà custs ils pli gronds per persuna, mabain er ils custs da persunal, d'amortisaziun e da transfers ils pli gronds. Las vischnancas da la regiun Alvra han gì – sco gia durant ils onns precedents – ils custs materials ed ulteriurs custs da manaschi cleramain ils pli auts.

En la media chantunala èn vegnids contabilisads custs da totalmain 8'713 francs per persuna, da quels han 2'616 francs pertutgà ils custs da persunal.

Illustraziun 12: Custs e structura dals custs en las vischnancas grischunas 2022 (aggregads a regions, per persuna)

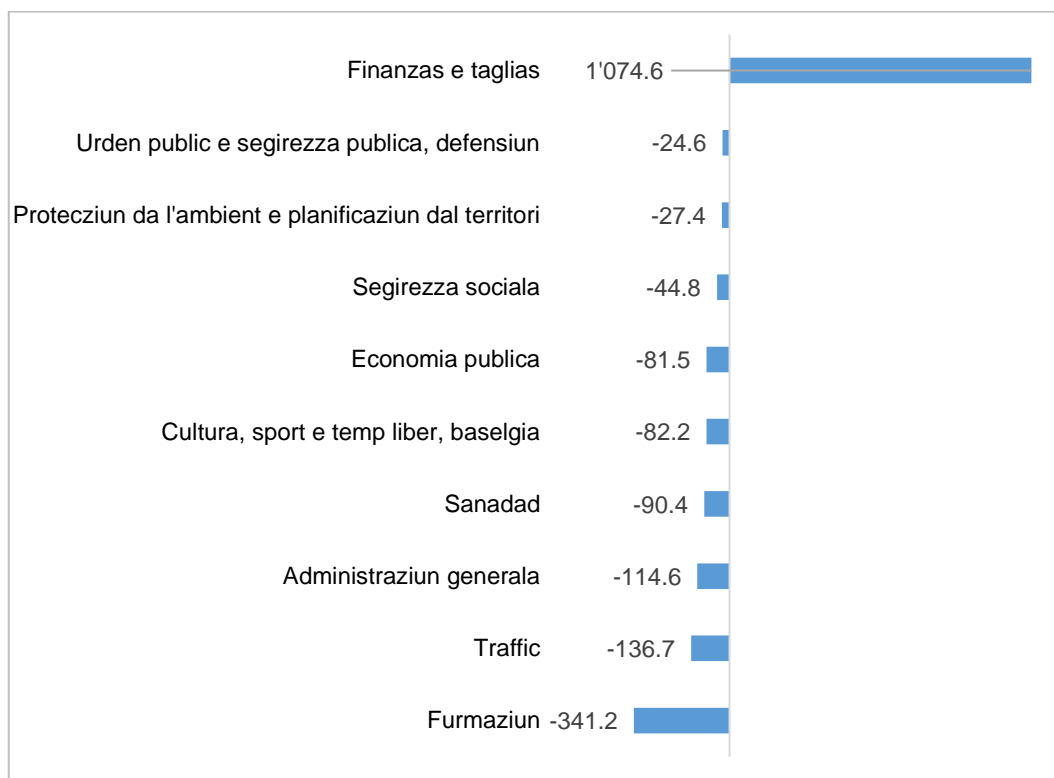
Grischun = valor media

Furmaziun e traffic cun ils custs ils pli auts

In sguard sin las singulas funcziuns mussa, ch'il sector da la furmaziun ha generà er l'onn 2022 ils custs nets cleramain ils pli gronds per las vischnancas. Suenten suondan il traffic e l'administraziun generala anc avant il sector da sanadad.

Illustraziun 13: Custs e retgavs nets da las vischnancas grischunas tenor funcziuns, 2022 (en miu. fr.)

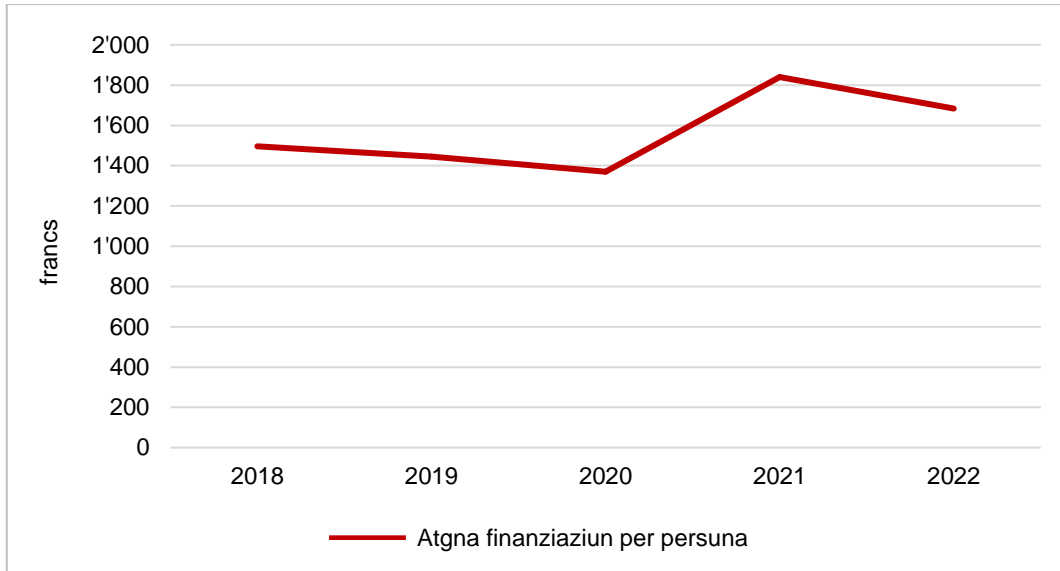
Atgna finanziaziun in pau pli bassa

Las vischnancas grischunas han obtegni cuminaivlamain in'atgna finanziaziun da 340,8 milliuns francs. Quai è var 30 milliuns francs damain che l'onn precedent. L'onn 2021 han dentant intgins effects spezials (p.ex. entradas da concessiuns pli autas) influenzà decisivamain il resultat.

Per persuna è l'atgna finanziaziun sa diminuida da 1'840 a 1'683 francs. Quai correspunda pia al stadi il segund aut dals ultims onns.

Illustraziun 14: Svilup da l'atgna finanziaziun per persuna

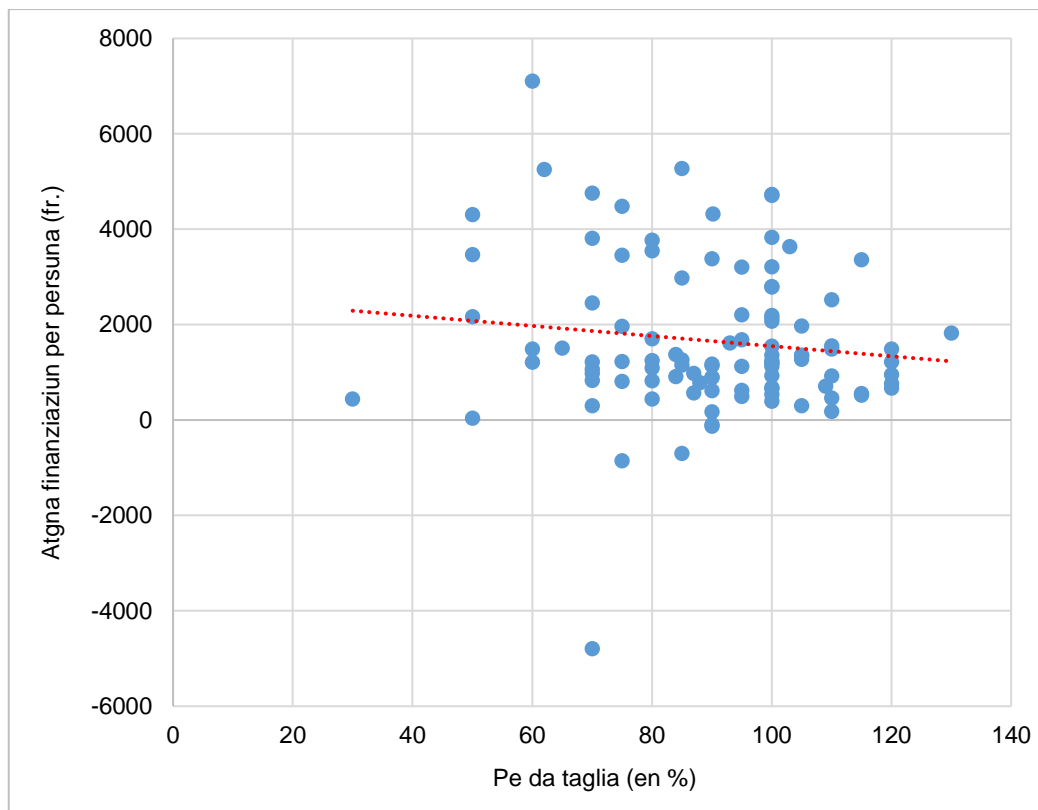

L'atgna finanziaziun è la basa d'ina seria d'indicaturs da finanzas (cf. [chapters qua sutvart 1.4 Quints d'investiziun 2022](#) ed [1.6 Indicaturs da finanzas](#)).

L'illustraziun qua sutvart mussa la relaziun tranter l'atgna finanziaziun per persuna ed il pe da taglia d'ina vischnanca. Mintga punct represchenta ina vischnanca. Las vischnancas cun in pe da taglia pli bass han generà er l'onn 2022 tendenzialmain in'atgna finanziaziun in pau pli auta che las vischnancas cun in pe da taglia sproporzionadamain aut. La tendenza (lingia cotschna) n'è dentant betg enormamain marcanta.

Illustraziun 15: Atgna finanziaziun per persuna e pe da taglia, 2022

Tranter l'atgna finanziaziun per persuna la pli auta (7'100 fr.) e la pli bassa (-4'794 fr.) è resultada ina differenza da quasi 11'900 francs. L'onn da rapport han gi en total tschintg vischnancas in'atgna finanziaziun negativa.

La charta qua sutvart dat ina survista da l'atgna finanziaziun per persuna en las singulas vischnancas. Cunzunt numerusas vischnancas turisticas han gi in'atgna finanziaziun sproporzionadamain auta, dentant er in pèr singulas vischnancas cun gronds retgavs or da la forza idraulica.

1.4 Quints d'investiziun 2022

Cun netto 258,1 milliuns francs han las vischnancas grischunas investì l'onn 2022 in pau damain che l'onn precedent.

Illustraziun 17: Quints d'investiziun 2022 – ils indicaturs ils pli impurtants

Expensas d'investiziun	total	385,9 miu. fr
Entradas d'investiziun	total	127,8 miu. fr
Investiziuns nettas	total	258,1 miu. fr

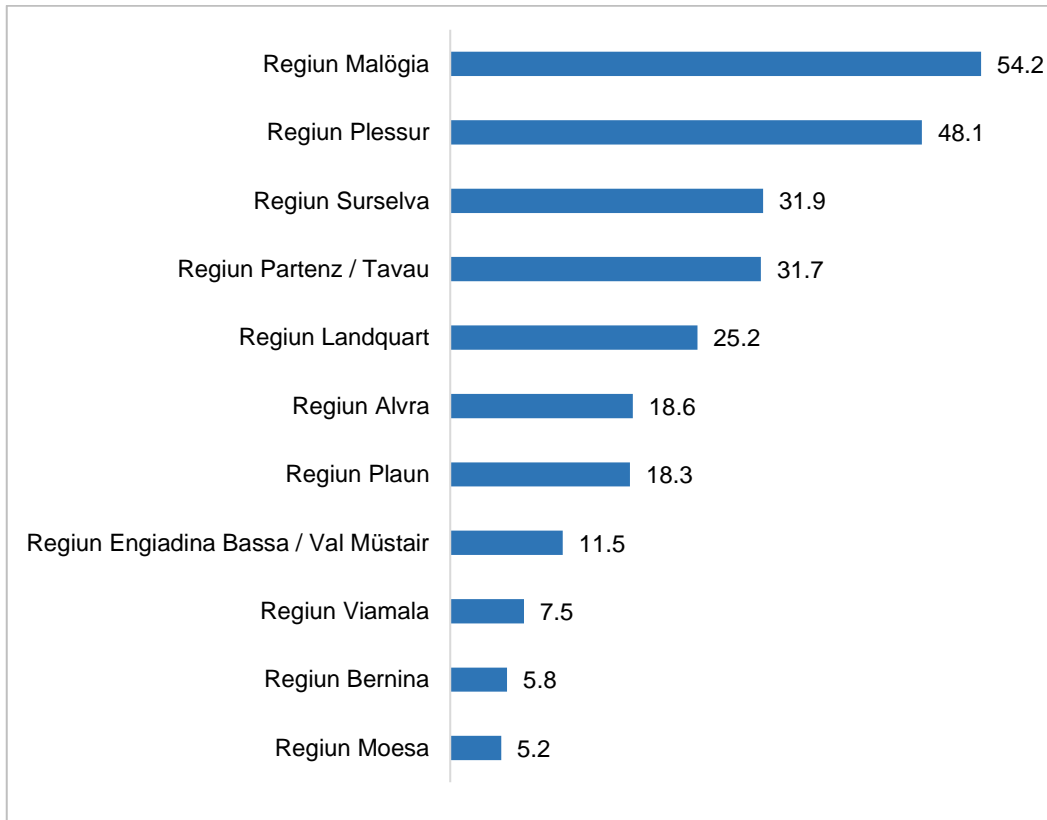
En cumparegliaziun cun l'onn 2021 (investiziuns nettas en la dimensiun da 284,5 miu. fr.) èn las investiziuns da las vischnancas sa reducidas l'onn 2022 per 26,4 milliuns francs (-9,3 %). Tant las expensas d'investiziun (-8,1 %) sco er las entradas contabilisadas en il quint d'investiziun (-5,5 %) sa chattan sut las valurs da l'onn precedent.

Regiun Malögia cun las investiziuns las pli grondas

Las vischnancas da la regiun Malögia han investì l'onn 2022 cun 54,2 milliuns francs il pli bler, lura las vischnancas da la regiun Plessur cun la citad da Cuir e las vischnancas da la regiun Surselva. Il pli pauc han investì las vischnancas da las regiuns Viamala, Bernina e Moesa.

Illustraziun 18: Investiziuns nettas da las vischnancas grischunas tenor regiuns, 2022 (en miu. fr.)

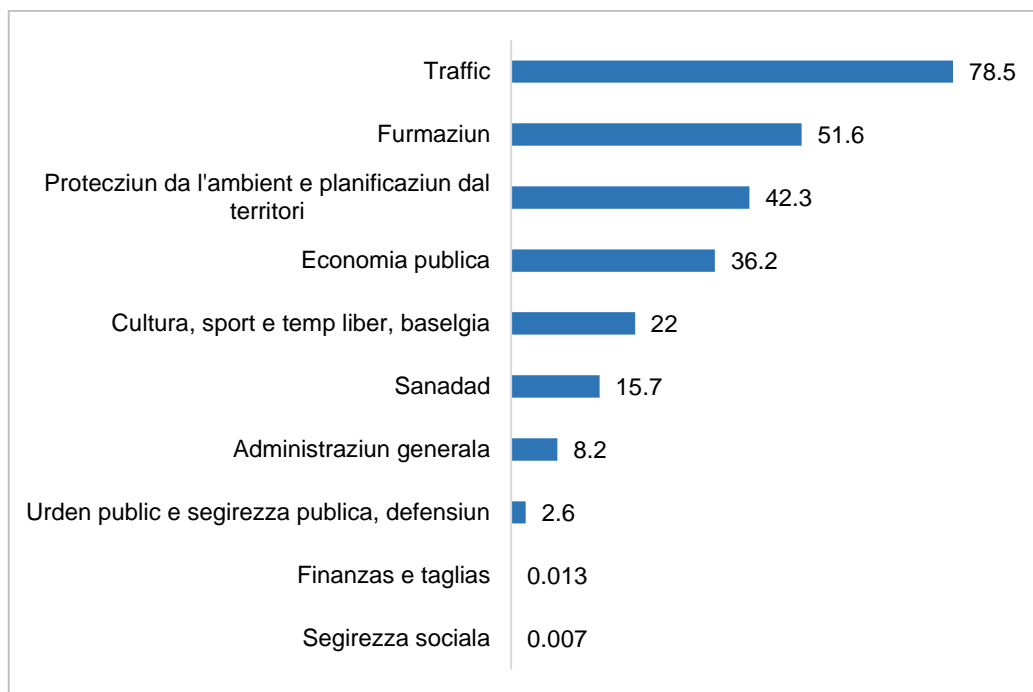

Investiziuns en il traffic las pli grondas

Tuttina sco l'onn precedent han las vischnancas investì er l'onn 2022 cun 78,5 milliuns francs il pli bler en il sector da traffic. Il sector da furmaziun suonda cun investiziuns nettas en la summa da 51,6 milliuns francs.

Illustraziun 19: Investiziuns nettas da las vischnancas grischunas tenor funcziuns, 2022 (en miu. fr.)

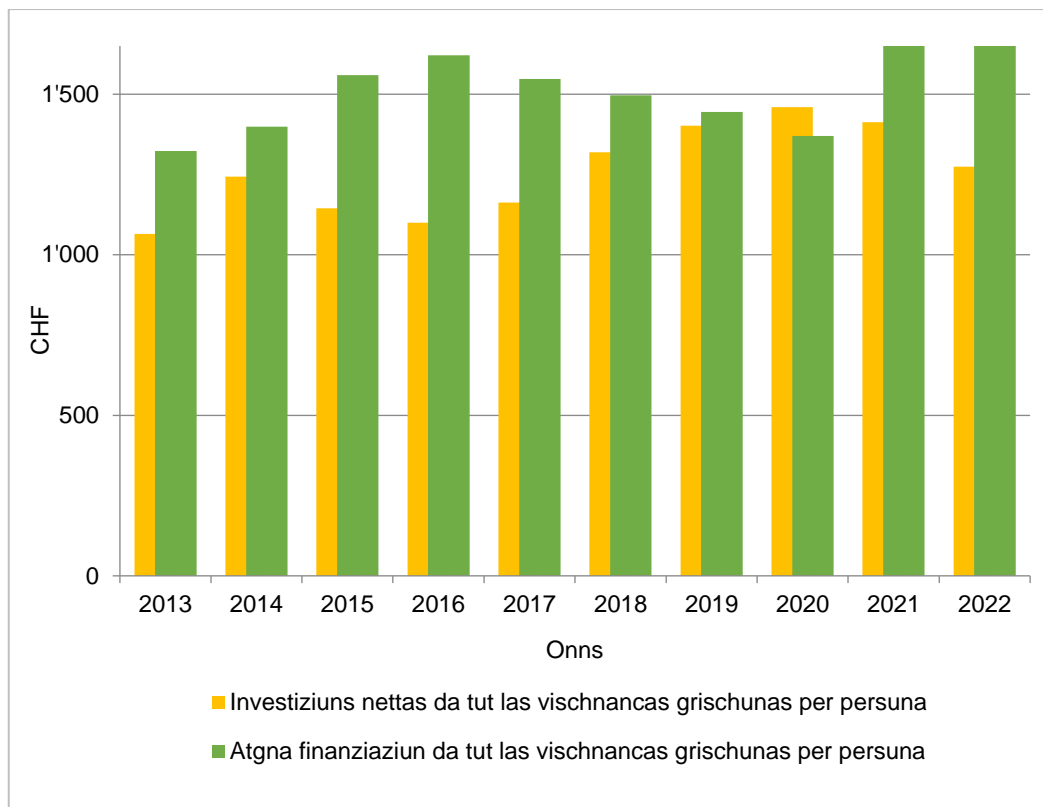

Investiziuns nettas cuvridas tras l'atgna finanziaziun

Las investiziuns nettas da las vischnancas da 1'274 francs per persuna sa chattan per 139 francs sut la valor da l'onni precedent. La media da l'atgna finanziaziun da 1'683 francs per persuna ha bastà senza problems per cuvrir las investiziuns nettas (cf. [chapitel 1.6.1 Grad d'atgna finanziaziun en pertschient](#)), grazia al surpli da finanziaziun ha la facultad netta tut en tut pudì vegnir augmentada (cf. [chapitel 1.6.3 Debit net per persuna](#)).

Illustraziun 20: Investiziuns nettas ed atgna finanziaziun per persuna, 2013–2022

1.5 Bilantschas per ils 31 da december 2022

L'onn 2022 è la facultad da las vischnancas creschida ulteriuramain. In sguard sin las bilantschas da las vischnancas conferma che las finanzas communalas èn tut en tut saunas.

Illustraziun 21: Indicators da la bilantscha da tut las vischnancas 2022 per persuna (en fr.)

	2021	2022	+/-
Facultad finanziaria	13'134	13'403	270
Facultad administrativa	9'636	9'926	291
Total da las activas	22'769	23'330	561
Chapital ester	5'915	5'817	-98
Agen chapital	16'854	17'513	659
Total da las passivas	22'769	23'330	561

La **facultad finanziaria** cumpiglia quellas valurs da facultad che pon vegnir vendidas senza periclar l'adempliment d'incumbensas publicas. Cun 13'403 francs per persuna ha la facultad finanziaria importà la fin da l'onn 2022 270 francs dapli che l'onn precedent. En cifras absolutas ha ella importà bundant 2,7 milliardas francs. Quasi la mesadad da quest import ha pertutgà bains immobigliars ed immobiglias.

La **facultad administrativa** cumpiglia quellas valurs da facultad che servan per ademplir directamain e durant in temp pli lung incumbensas publicas. Er la facultad administrativa è s'augmentada l'onn 2022 ed importa ussa 9'926 francs per persuna, en cifras absolutas correspunda quai a bundant 2 milliardas francs. Da la facultad administrativa fan part per exempel chasas da scola, vias communalas, provediments d'aua u rempars da flums.

Il **chapital ester** per persuna è sa reduci per 98 francs ed ha importà anc 5'817 francs. Totalmain ha el importà stgars 1,2 milliardas francs. Bundant dus terzs da quels cumpigliavan impegns finanziais da lunga durada.

L'**agen chapital** cumpiglia las obligaziuns ed ils pajaments anticipads envers las finanziaziuns spezialas, las prefinanziaziuns, ils fonds ed ils surplis cumulads dals custs e dal retgav or dal quint economic. L'agen chapital cumprovà per persuna è stà la fin da l'onn 2022 cun 17'513 francs per 659 francs pli aut che l'onn precedent. L'agen chapital cumulà da tut las vischnancas ha importà la fin da l'onn 2022 passa 3,5 milliardas francs. Pli che la mesadad è vegnida procurada da l'agen chapital a libra disposiziun (surplis da bilantscha cumulads).

La survista qua sutvart permetta da valitar en moda detagliada las proporziuns da las differentas posiziuns da bilantscha a la fin da l'onn da gestiun 2022.

Illustraziun 22: Cumposiziun da la summa da bilantscha da tut las vischnancas, 2022

Activas	en fr.	en %	Passivas	en fr.	en %
Meds liquids ed investiziuns da daners da curta durada	470'704'040	17,3 %	Impegns currentes	232'780'062	19,8 %
Pretensiuns	540'768'354	19,9 %	Impegns finanziaus da curta durada	37'244'407	3,2 %
Investiziuns finanziaus da curta durada	41'630'059	1,5 %	Cudeschaziuns transitoricas passivas	51'221'504	4,3 %
Cudeschaziuns transitoricas activas	255'481'376	9,4 %	Retenziuns da curta durada	9'245'763	0,8 %
Provisiuns e lavurs cumenzadas	7'021'021	0,3 %	Impegns finanziaus da lunga durada	782'165'725	66,4 %
Investiziuns finanziaus da lunga durada	139'490'444	5,1 %	Retenziuns da lunga durada	28'415'093	2,4 %
Bains d'investiziun materials da la facultad finanziaia	1'259'384'951	46,4 %	Impegns envers finanziaziuns spezialas e fonds en il chapital ester	37'026'978	3,1 %
Pretensiuns envers finanziaziuns spezialas e fonds en il chapital ester	208'936	0,0 %			
Total da la facultad finanziaia	2'714'689'181	100 %	Total Chapital ester	1'178'099'530	100.0 %
Bains d'investiziun materials da la facultad administrativa	1'687'474'553	83,9 %	Obligaziuns (+) resp. pajaments anticipads (-) envers finanziaziuns spezialas	537'806'352	15,2 %
Bains d'investiziun immaterials	24'118'786	1,2 %	Fonds	120'972'127	3,4 %
Emprests	71'125'684	3,5 %	Finanziaziuns anticipadas	195'550'876	5,5 %
Participaziuns	190'070'902	9,5 %	Ulteriur agen chapital	890'751'010	25,1 %
Contribuziuns d'investiziun	89'558'091	4,5 %	Surpli / deficit da bilantscha	1'801'948'249	50,8 %
Amortisaziuns supplementaras cumuladas	-51'909'054	-2,6 %			
Total da la facultad administrativa	2'010'438'962	100 %	Total Agen chapital	3'547'028'613	100.0 %
Total da las activas	4'725'128'144		Total da las passivas	4'725'128'144	

La facultad netta s'augmenta

Sche la facultad finanziaia vegn subtrahada dal chapital ester, resulta sco differenza il debit net (resp. cun in segn negativ ordavant, la facultad netta d'ina vischnanca). Il debit net u la facultad netta è in indicatur impurtant per la situaziun dals debits resp. da la facultad d'ina vischnanca.

Illustraziun 23: Debit net / facultad netta da tut las vischnancas grischunas per la fin da l'onn 2022 (en fr.)

	2021	2022	+/-
Facultad finanziaia	2'644'770'595	2'714'688'181	69'918'586
Chapital ester	1'191'169'133	1'178'099'530	-13'069'602
Debit net / facultad netta	-1'453'601'462	-1'536'589'651	-82'988'189

La facultad netta cumulada da tut las vischnancas ha importà la fin da l'onn 2022 1,54 milliardas francs ed è stada per 83 milliuns francs pli auta che quella da l'onn precedent.

La facultad netta resp. il debit net per persuna è in indicatur da finanzas impurtant, che vegn tractà spezialmain en il [chapitel 1.6.3](#).

1.6 Indicators da finanzas 2022

Ils indicators da finanzas da las vischnancas grischunas suttastritgan las finanzas ch'èn tut en tut saunas.

Ils indicators da finanzas èn facturs impurtants per la gestiun d'ina vischnanca e mussan las tendenzas da la politica da finanzas. Per che las vischnancas possian vegnir cumparegliadas ina cun l'autra, valan definiziuns armonisadas sin plaun naziunal per calcular quests indicators da finanzas.

L'Uffizi da vischnancas eruescha – sin basa da las datas inoltradas dals quints annuals – particularmain ils suandants indicators da finanzas (cf. art. 30 da l'Ordinaziun da finanzas per las vischnancas, OFV; DG 710.200):

- a) Grad d'atgna finanziaziun en pertschient
- b) Quota da la grevizza da tschains en pertschient
- c) Debit net en francs per persuna
- d) Quota da l'atgna finanziaziun en pertschient
- e) Quota dal servetsch da chapital en pertschient
- f) Quota da l'indebitament brut en pertschient
- g) Quota d'investiziun en pertschient

Las definiziuns e las valurs directivas correspondentas vegnan descrittas curtamain qua sutvart tar mintga indicatur da finanzas. Per valitar la situaziun finanziaria d'ina singula vischnanca ston ils indicators da finanzas per regla vegnir analisads sur ina perioda da plirs onns.

Infurmaziun: Tar las periodas qua sutvart èn inditgadas per l'onn 2018 mo las vischnancas cun il MAC2. Dapi l'onn da gestiun 2019 vegnan fatgs tut ils quints annuals tenor il MAC2.

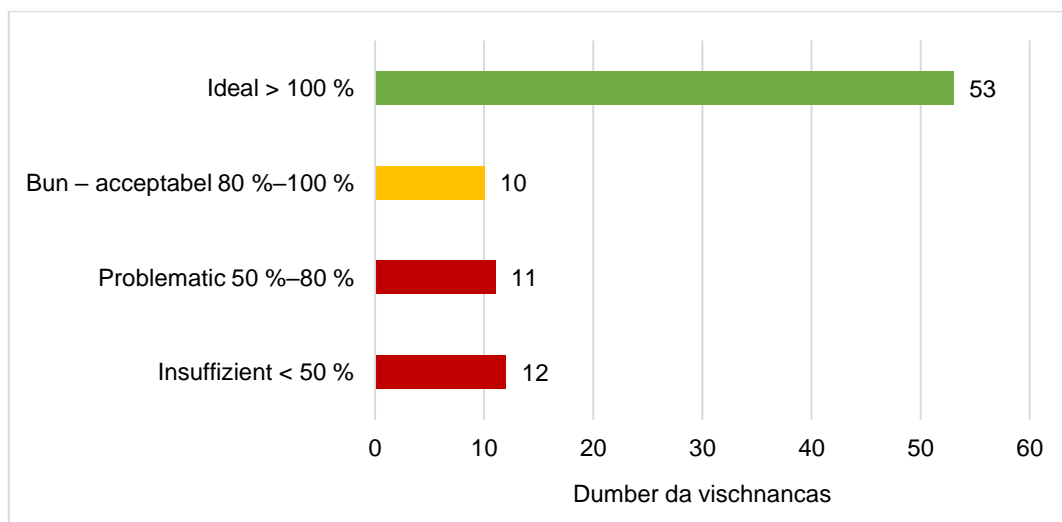

1.6.1 Grad d'atgna finanziaziun en pertschient

Sch'ins metta l'atgna finanziaziun en relaziun cun las investiziuns nettas, resulta il grad d'atgna finanziaziun en pertschient. El inditgescha en tge dimensiun che la vischnanca po financiar novas investiziuns cun meds finansials ch'ella ha generà sezza. A vista mesauna duess il grad d'atgna finanziaziun correspunder en media a var 100 pertschient. Ma er la situaziun da l'indebitament actual gioga ina rolla.

L'onn 2022 ha bunamain la mesadad da tut las vischnancas grischunas demussà in grad d'atgna finanziaziun da passa 100 pertschient. Tut questas vischnancas han pudì financiar sezzas cumpletmain lur investiziuns nettas e reducir lur debits resp. augmentar lur facultad.

Illustraziun 24: Grad d'atgna finanziaziun en las vischnancas grischunas, dumber 2022*

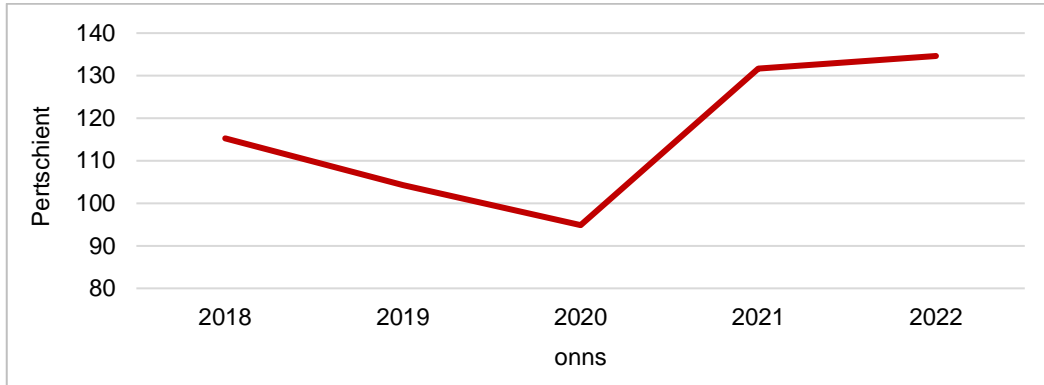

* Pervia d'in surpli or da las entradas d'investiziun n'ha il grad d'atgna finanziaziun betg pudì vegnir calculà per 15 vischnancas.

Quest indicatur po variar fermamain e duess perquai vegnir considerà a vista mesauna. La media dal grad d'atgna finanziaziun da tut las vischnancas è s'augmentada l'onn 2022 da 131,6 (2021) a 134,6 pertschient.

Illustraziun 25: Svilup dal grad d'atgna finanziaziun en pertschient (valur media da tut las vischnancas, validada tenor abitants)

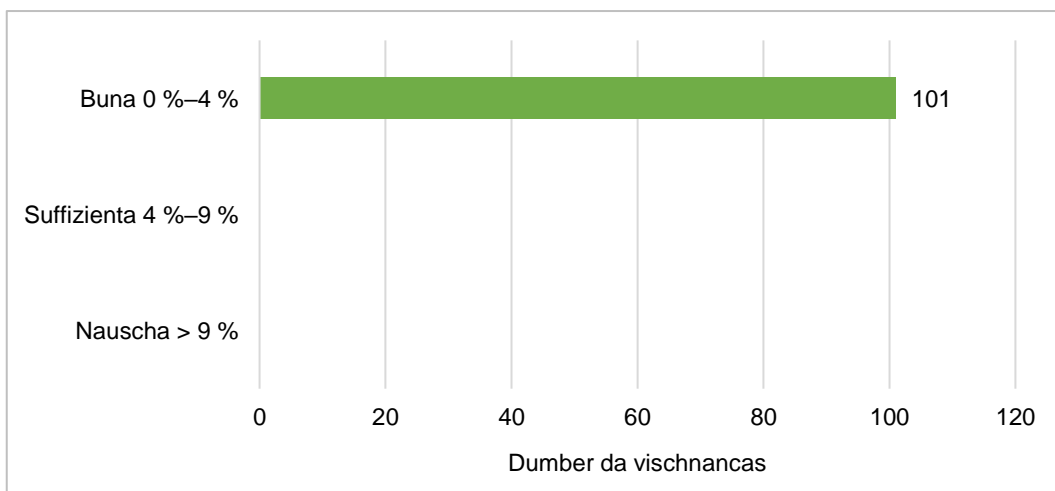

1.6.2 Quota da la grevezza da tschains en pertschient

La quota da la grevezza da tschains correspunda als custs nets dals tschains en pertschients dal retgav current. Ella inditgescha tge quota dal retgav current ch'è liada als custs dals tschains. Pli bassa che questa valur è e pli grond ch'il spazi d'agir finanziel da la vischnanca è.

Sco ils onns precedents han già er l'onn 2022 tut las vischnancas grischunas ina quota da la grevezza da tschains bassa resp. buna.

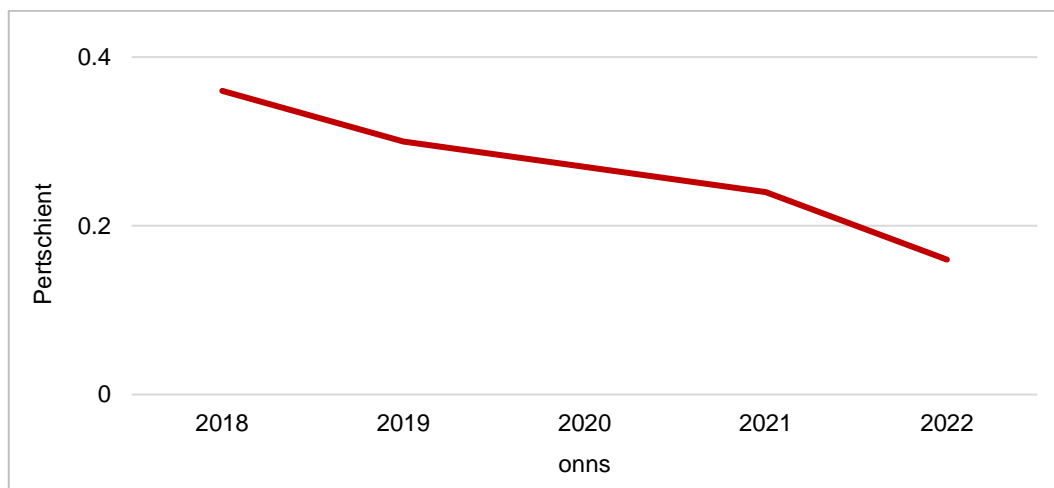
Illustraziun 26: Quota da la grevezza da tschains da las vischnancas grischunas, dumber 2022

L'onn 2022 è la media da la quota da la grevezza da tschains sa reducida da 0,24 pertschient a 0,16 pertschient.

Illustraziun 27: Svilup da la quota da la grevezza da tschains en pertschient (valor media da tut las vischnancas, validada tenor abitants)

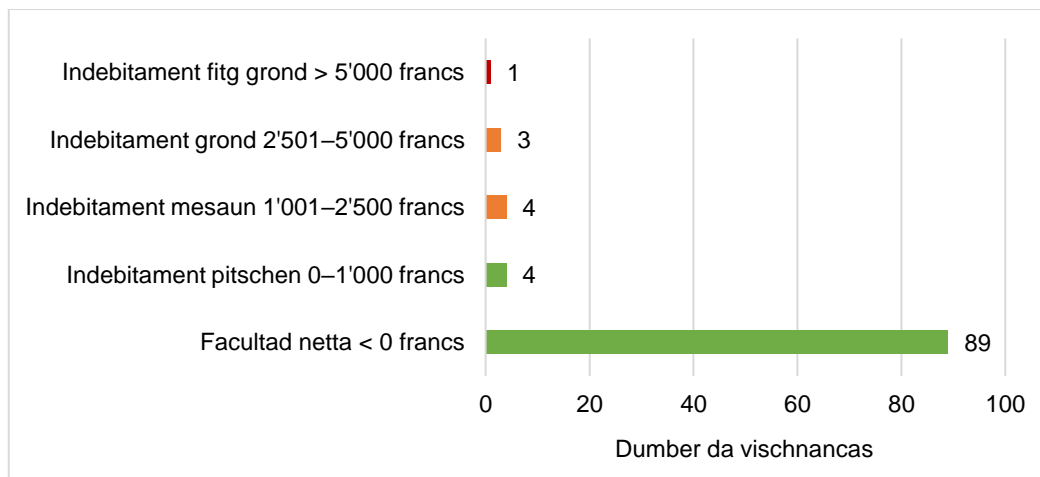

1.6.3 Debit net en francs per persuna

Il debit net en francs per persuna è il chapital ester minus la facultad finanziaria, dividi tras la populaziun permanenta. Quest indicator da finanzas vegn duvrà per valitar l'indebitament. Ina valor negativa (dapl facultad finanziaria che chapital ester) correspunda ad ina facultad netta per persuna.

Sco gia l'onn precedent ha sulettamain ina vischnanca gi in debit net fitg grond da passa 5'000 francs per la fin dal 2022. Trais vischnancas han gi in indebitament grond, quatter vischnancas in indebitament mesaun. 89 vischnancas han realisà ina facultad netta.

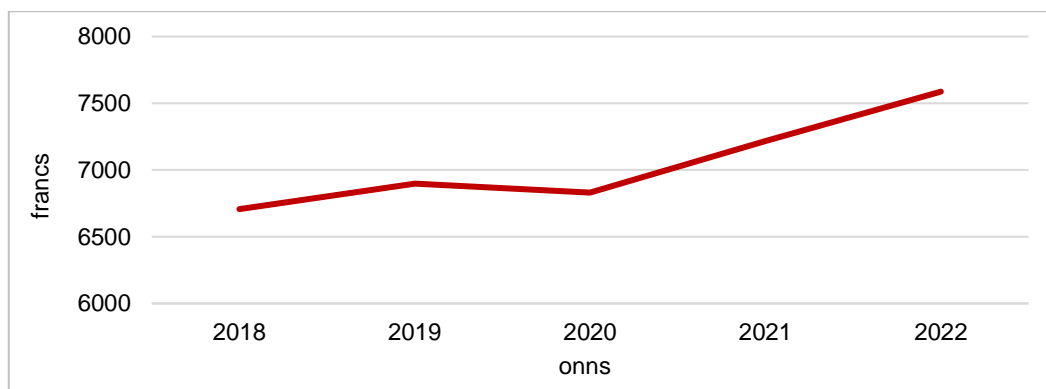
Illustraziun 28: Debit net per persuna en las vischnancas grischunas, dumber 2022

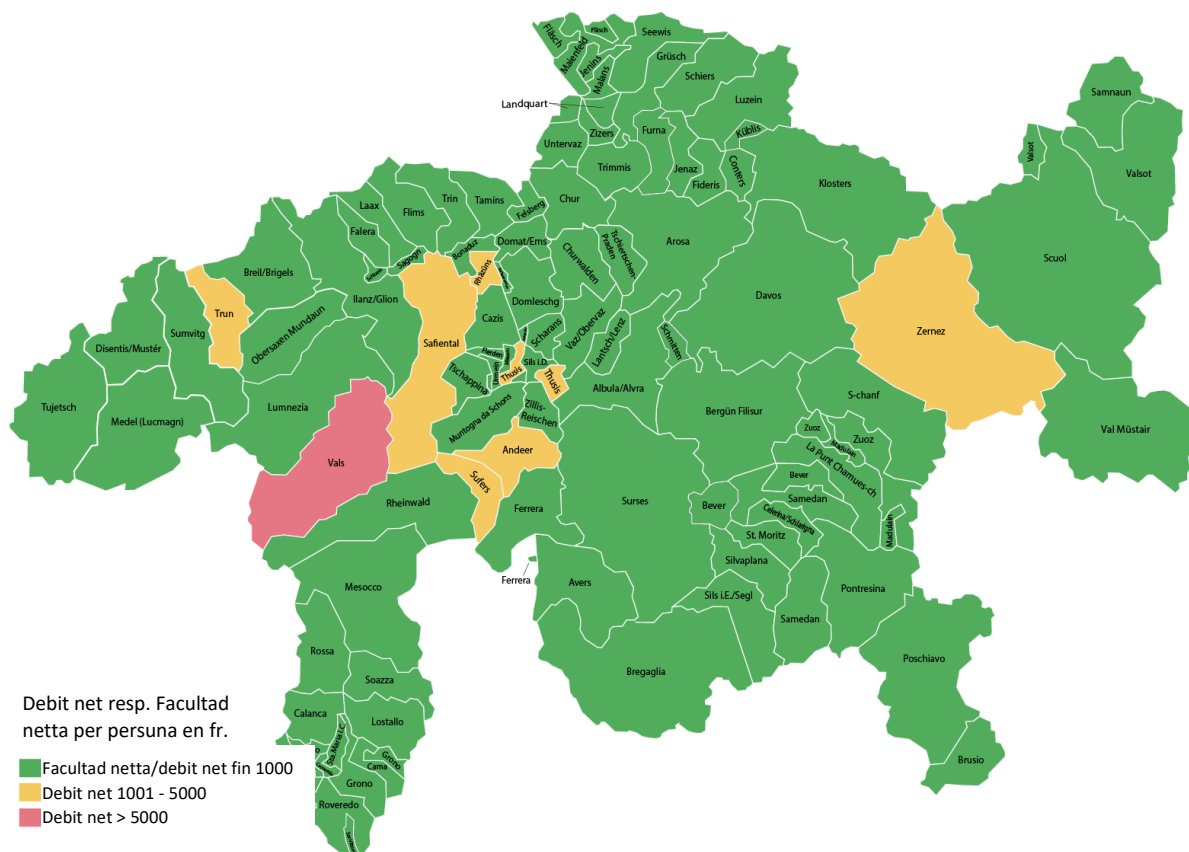

L'onn 2022 è la facultad netta per persuna creschida marcantamain per 369 francs da nov a 7'587 francs.

Illustraziun 29: Svilup da la media da la facultad netta per persuna, 2018–2022

Illustraziun 30: Survista dal debit net resp. da la facultad netta per persuna en las vischnancas, 2022

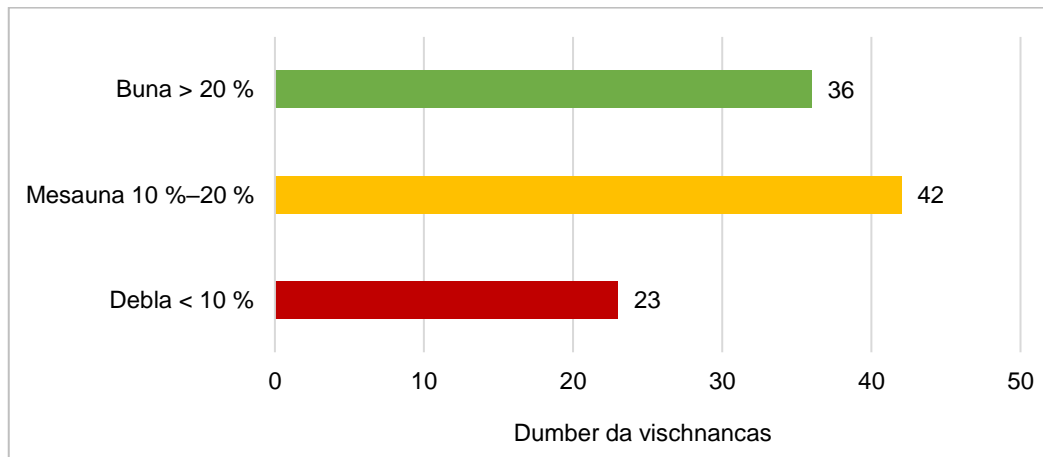

1.6.4 Quota da l'atgna finanziaziun en pertschient

Quest indicatur metta l'atgna finanziaziun en relaziun cun il retgav current. El mussa pia la forza finanziaria e la libertad d'agir finanziaria d'ina vischnanca.

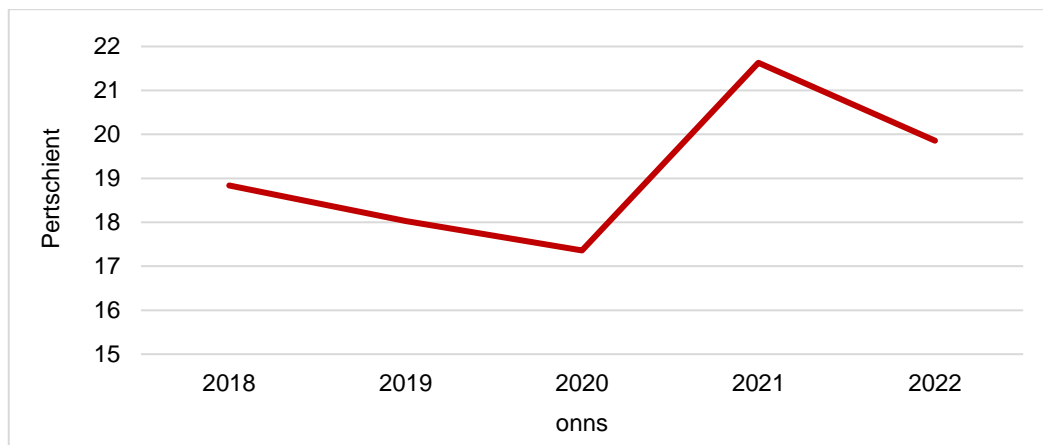
L'onn 2022 ha gi bundant in terz da tut las vischnancas ina buna quota da l'atgna finanziaziun da passa 20 pertschient. Tar 42 vischnancas è l'atgna finanziaziun stada tranter 10 e 20 pertschient dal retgav current. 23 vischnancas han demussà ina quota da l'atgna finanziaziun da sut 10 pertschient, quai èn 12 vischnancas daplì che l'onn precedent.

Illustraziun 31: Quota da l'atgna finanziaziun da las vischnancas grischunas, dumber 2022

La media da la quota da l'atgna finanziaziun è sa reducida da 21,63 a 19,86 pertschient. Quai correspunda a la valur la segunda auta dals ultims 5 onns.

Illustraziun 32: Svilup da la quota da l'atgna finanziaziun en pertschient (valur media da tut las vischnancas, validada tenor abitants)

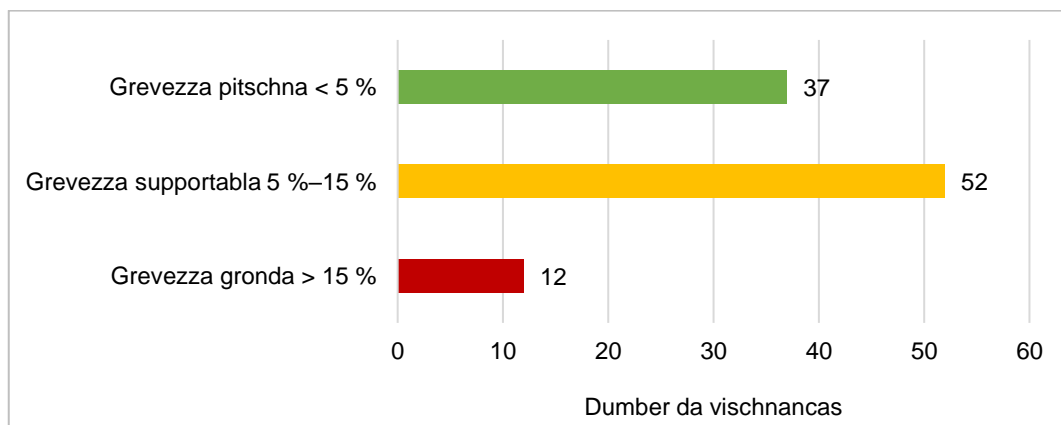

1.6.5 Quota dal servetsch da chapital en pertschient

La quota dal servetsch da chapital correspunda als custs nets dals tschains plus las amortisaziuns ordinarias da la facultad administrativa en pertschients dal retgav current. Uschia è ella in indicatur impurtant per la grevezza finanziala da la vischnanca, che resulta dals custs da chapital – pli auta che la quota è e pli pitschna che la libertad d'agir sin plaun finanziàl è.

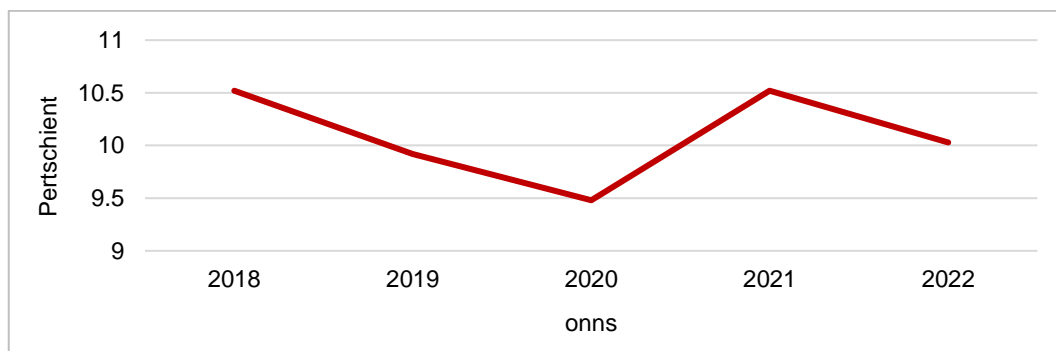
37 vischnancas han gi l'onn 2022 ina quota dal servetsch da chapital pli pitschna da sut 5 pertschient, quai èn 11 vischnancas dapli che l'onn precedent. La gronda part da las vischnancas demussa ina grevezza supportabla da 5 fin 15 pertschient. L'indicatur vegn per part anc influenzà dals auts custs d'amortisaziun, pervia da la midada sin il MAC2. La facultad administrativa bilantschada pli baud sut il MAC1 sto vegnir amortisada durant maximalmain 12 onns. Sche la durada d'amortisaziun vegn reducida sin agen giavisch, creschan ils custs d'amortisaziun annuals.

Illustraziun 33: Quota dal servetsch da chapital en las vischnancas grischunas, dumber 2022

L'onn da rapport ha la media da la quota dal servetsch da chapital importà 10,03 pertschient. Quai èn 0,49 puncts procentuals damain che l'onn avant.

Illustraziun 34: Svilup da la quota dal servetsch da chapital en pertschient (valor media da tut las vischnancas, validada tenor abitants)

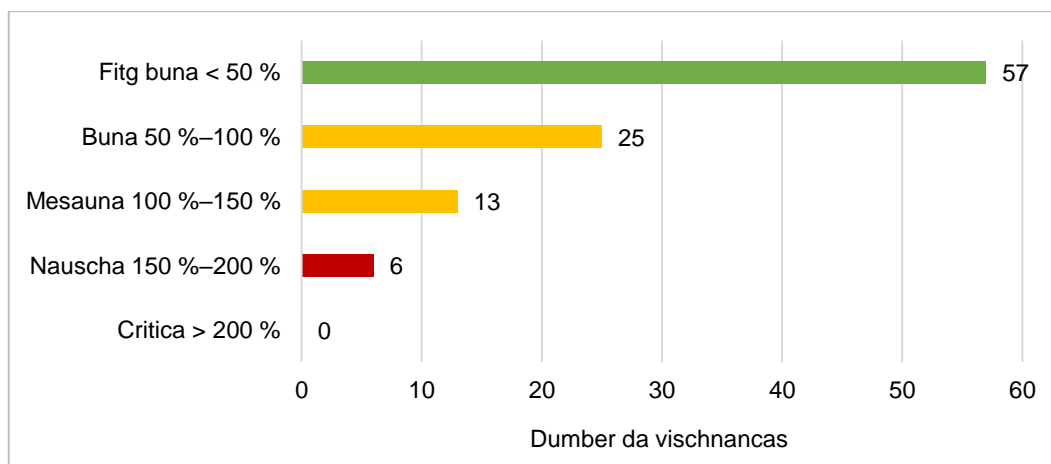

1.6.6 Quota da l'indebitament brut en pertschient

Sch'il debit brut (impegnis finanziaus currents sco er da curta e da lunga durada) d'ina vischnanca vegn mess en relaziun cun il retgav current, resulta la quota da l'indebitament brut. Questa valur permetta da valitar la situaziun d'indebitament resp. da responder la dumonda, sche l'indebitament stat en ina relaziun raschunaivla cun ils retgavs generads.

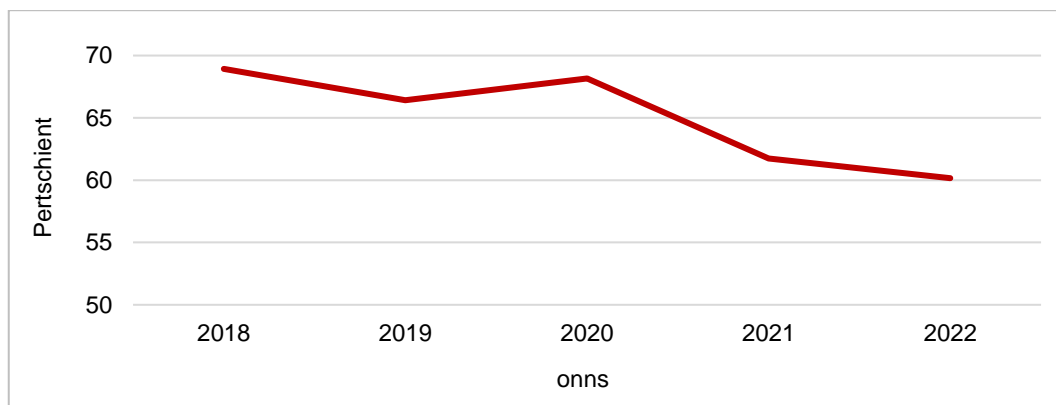
L'onn 2022 han 57 da 101 vischnancas cuntanschì ina fitg buna quota da l'indebitament brut da sut 50 pertschient. En 38 vischnancas ha la valur importà tranter 50 e 150 pertschient. En 6 vischnancas è la situaziun stada in zic tendida en quest regard.

Illustraziun 35: Quota da l'indebitament brut da las vischnancas grischunas, dumber 2022

Cumpareglia cun l'onn precedent è la media da la quota da l'indebitament brut sa reducida l'onn 2022 da 61,75 a 60,16 pertschient.

Illustraziun 36: Svilup da la quota da l'indebitament brut en pertschient (valur media da tut las vischnancas, validada tenor abitants)

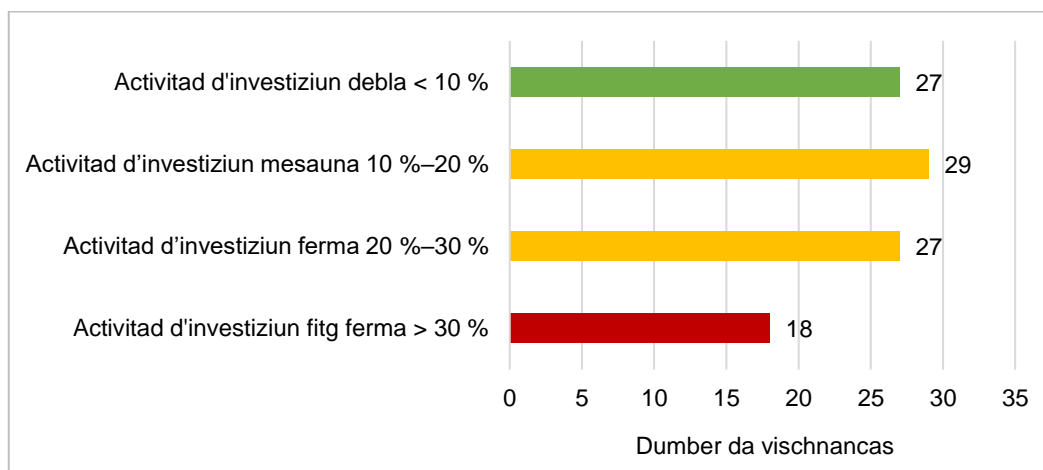

1.6.7 Quota d'investiziun en pertschient

Quest indicatur reflectescha las investiziuns bruttas en pertschients dals custs totals consolidads. La quota d'investiziun mussa l'actividad en il sector da las investiziuns e sia influenza sin l'indebitament net. Il fatg che la limita d'activaziun per las vischnancas variescha tut tenor la grondezza da la vischnanca, restrenscha cleramain la forza expressiva da la quota d'investiziun en la cumparegliaziun tranter las vischnancas.

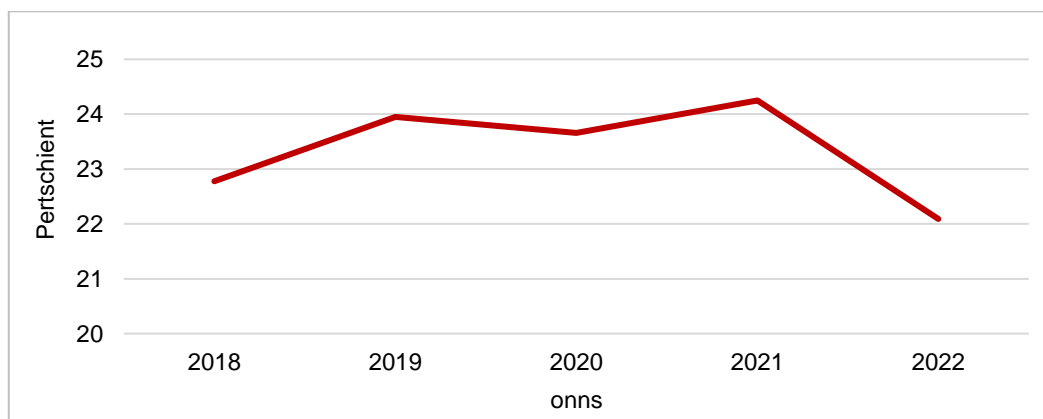
18 vischnancas han mussà in'actividad d'investiziun fitg ferma. 56 vischnancas han fatg investiziuns bruttas tranter 10 e 30 pertschient dals custs totals consolidads. 27 vischnancas han investì main che 10 pertschient da quests custs.

Illustraziun 37: Quota d'investiziun en las vischnancas grischunas, dumber 2022

Il 2022 ha la media da la quota d'investiziun importà 22,09 pertschient. Quai èn 2,16 puncts procentuals damain che l'onni precedent.

Illustraziun 38: Svilup da la quota d'investiziun en pertschient (valor media da tut las vischnancas, validada tenor abitants)

1.7 Facit e perspectivas

La situaziun finanziala da las vischnancas grischunas è fitg buna. Tut las cifras e tut ils indicaturs mussan valurs positivus. Questa constataziun generala sto natiralmain vegnir considerata en moda differenziada per mintga singula vischnanca. Tuttina: Las vischnancas èn prontas per far frunt a las sfidas futuras.

Las entradas fiscalas ed ils surplis dal retgav che s'augmentan en blers lieus, han permess a numerusas vischnancas da reducir lur taglia ils ultims onns. Malgrà quai èn ils retgavs fiscals creschids er durant l'onn da rapport 2022, intgins indicaturs da finanzas èn sa meglierads u èn stagnads sin in aut nivel. Ils ultims onns han las vischnancas mess il fundament per in futur prosperaivel grazia a lur activitad d'investiziun. Sut l'aspect dals preventivs 2024 sco er da las planisaziuns da las finanzas na sa mussa a curta fin a media vista er betg in pegiurament drastic da la situaziun finanziala.

Las sfidas per las vischnancas na dastgassan dentant betg sa reducir ils proxims onns. Ils basegns creschents da la populaziun e d'ulteriuras gruppas en mira, ils augments dals custs sin numerus champs d'incumbensas u er la concorrenza intensiva tranter ils lieus per obtegnair la favur d'interpresas e da buns pajataglias, èn qua mo in pèr chavazzins. Dentant er influenzas externas sco las actualmain numerusas ristgas geopoliticas, ils fatgs incalculabels areguard il futur provediment d'energia u las turbulenzas en la politica da finanzas cun consequenzas per las tariffas da tschains e per las ratas d'inflaziun, pon influenzer svelt la situaziun finanziala da las vischnancas.

Ina planisaziun da las finanzas e da las investiziuns fundada ed elavurada cun quità ha perquai ina gronda impurtanza (cf. aggiunta). Ils process da la planisaziun da las finanzas da las vischnancas grischunas èn vegnids analisads en il rom da l'examinaziun dals puncts centrals da l'onn passà. L'onn 2024 vegn l'Uffizi da vischnancas a savair, sche e co che las pretensiuns giuridicas da la controlla dals credits d'impegn vegnan ademplidas.

2. Segund rapport davart las structurass communalas

Durant la sessiun da december 2023 ha il Cussegl grond discutà il segund rapport davart las structurass communalas. Il rapport ha dilucidà tranter auter – sin basa d'ina analisa scientifica (controlla da las fusiuns tras la scola auta spezialisada dal Grischun) – per la segunda giada il stadi da las vischnancas fusiunadas e pia l'effect da las fusiuns da vischnancas. In chapitel era deditgà, cumbain betg definitivamain, dentant tuttina en moda cumplexsiva a las sfidas, a las qualas las vischnancas ston far frunt.

Ils resultats da l'analisa dattan per gronda part in maletg positiv:

- La situaziun organisatorica e finanziaria da las vischnancas fusiunadas en il chantun Grischun pon ins designar en general sco buna.
- L'interrogaziun da la populaziun ha inditgà ina cuntentientscha da las abitantas e dals abitants remartgablamain gronda. Las personas interrogadas sa sentan bain en lur vischnancas.
- En tut las set vischnancas, nua che la retschertga è vegnida fatga per l'emprima giada, chattassan ins er anc oz maioritads stabilas per las fusiuns.
- Ils resultats da la «controlla da las fusiuns» conferman la tendenza da l'emprima evaluaziun da l'onn 2017.

Il segund rapport davart las structurass communalas ha er tractà la realisaziun da la Refurma dal territori: Las 11 regiuns han remplazzà il 1. da schaner 2016 las 14 corporaziuns regiunalas, ils 11 districts ed ils 39 circuls sco corporaziuns dal dretg public. Ina interrogaziun da las commembras e dals commembers da las conferenzas da las presidentas e dals presidents sco er dals mainagestiun da las regiuns dat in maletg positiv da la concepziun actuala. En las explicaziuns tar il rapport davart las structurass communalas sa vesa il chantun confermà en sia opiniun, che la refurma dal territori è vegnida realisada cun success. Per entant na datti nagin basegn d'agir per adattar il dretg en il sector da la concepziun organisatorica da las regiuns. A media vista pudess la Regenza dentant s'imaginar da reponderar la dumonda dals perimeters e d'adattar las 11 regiuns dad oz.

Sco gia a chaschun da la debatta davart la «Refurma da vischnancas e dal territori» durant la sessiun da favrer 2011 ha il Cussegl grond pudì metter binaris strategics er l'onn passà. En quest connex ha el accentuà la devisa «Fermas vischnancas – in ferm chantun» ed ha confermà uschia la via instradada vers main dentant pli fermas vischnancas. Er la finamira a pli lunga vista d'avair mo pli 50 vischnancas, mantegna il parlament. Medemamain vul il Cussegl grond mantegnair la strategia per cuntanscher questa finamira: Ils projects da fusiun duain vegnir iniziads e concludids sin plaun communal, il chantun als promova materialmain ed immaterialmain.

Amt für Gemeinden Graubünden
Uffizi da vischnancas dal Grischun
Ufficio per i comuni dei Grigioni

3. Refurma da vischnancas

Ils documents actualisads davart ils projects da fusiun currentes, concludids e realisads chattais Vus sin nosssa pagina d'internet:

[www.afg.gr.ch/Rumantsch/Temas/projects/Reforma da vischnancas](http://www.afg.gr.ch/Rumantsch/Temas/projects/Reforma_da_vischnancas).

Per dumondas e per infurmaziuns As drizzai per plaschair a: Simon Theus, manader Projects, 081 257 23 87, simon.theus@afg.gr.ch.

4. Occurrenza per las presidentas communalas

Mesemna, ils 12 da mars 2025 organisain nus – ensemen cun il Post da stab per l'egualitad da las schanzas per dunnas ed umens – in'occurrenza da colliaziun per las presidentas communalas. Il program detaglià vegnan las presidentas en uffizi a survegnir cun ina invitaziun separada. Nus ans legrain per questa occurrenza!

5. Save the date: Dieta da vischnancas 2025

Prenotai per plaschair il termin per la proxima Dieta da vischnancas a Cazas: mardi, ils 9 da settember 2025.

Uffizi da vischnancas dal Grischun
Rosenweg 4
7001 Cuir
Tel. +41 81 257 23 91
E-mail: info@afg.gr.ch
www.afg.gr.ch

Finanzstatistik der Bündner Gemeinden, Finanzkennzahlen 2022

Gemeindestand 2022 (101 Gemeinden)

Gemeinde Nr.	Gemeindename	Ständige Wohnbevölkerung 31.12.2022	Steuerfuss 2022	Selbstfinanzierung pro Kopf in CHF	Selbstfinanzierungsgrad in %	Zinsbelastungsanteil in %	Nettoschuld (+) -vermögen (-) pro Kopf in CHF	Selbstfinanzierungsanteil in %	Kapitaldienstanteil in %	Bruttoverschuldungsanteil in %	Investitionsanteil in %
3542	Albula/Alvra	1'327	100	4'727	420.96	-0.03	-12'997	34.45	13.37	33.95	36.39
3701	Andeer	921	90	615	1'464.87	1.10	3'716	6.06	6.54	160.77	6.55
3921	Arosa	3'061	90	3'380	196.22	0.10	-6'424	23.90	9.38	59.06	15.21
3681	Avers	168	110	2'519	216.97	0.48	-1'740	14.65	6.61	102.58	12.69
3544	Bergün Filisur	884	115	3'357	135.50	-0.11	-13'143	25.34	4.00	19.52	25.90
3781	Bever	605	70	979	80.93	-0.70	-12'876	10.63	5.14	92.60	20.34
3721	Bonaduz	3'493	84	1'371	6'424.09	-0.05	-5'693	19.81	8.03	17.94	2.15
3792	Bregaglia	1'576	80	1'703	88.55	-0.03	-5'806	12.30	6.12	50.45	47.51
3981	Breil/Brigels	1'719	90	1'169	57.31	0.03	-10'516	13.99	6.19	38.83	30.99
3551	Brusio	1'124	85	1'151	57.04	-0.08	-9'315	12.97	3.37	23.54	28.32
3804	Buseno	83	100	4'704	773.80	-0.13	-31'527	37.06	3.17	4.55	9.40
3837	Calanca	217	100	2'797	198.85	-0.04	-19'430	30.37	19.04	19.27	41.30
3831	Cama	658	80	821	340.28	-0.30	-4'677	14.16	8.62	116.60	7.74
3805	Castaneda	268	90	-95	-18.27	-0.31	-4'711	-1.85	2.27	6.60	20.14
3661	Cazis	2'346	115	520	474.04	0.14	-3'590	8.87	4.17	49.31	10.31
3782	Celerina/Schlarigna	1'424	50	4'304	222.32	-0.07	-57'274	25.25	10.55	11.02	16.24
3901	Chur	38'129	88	782	69.97	0.23	-8'606	11.81	7.15	92.71	18.17
3911	Churwalden	2'121	90	1'134	234.23	-1.83	-8'666	15.68	1.52	62.94	16.74
3881	Conters im Prättigau	241	70	1'215	-	-0.22	-25'539	14.63	8.47	9.68	2.13
3851	Davos	10'732	103	3'632	216.39	0.56	-8'692	30.55	10.81	86.03	22.41
3982	Disentis/Mustér	2'009	110	1'554	79.74	0.21	103	19.59	3.71	73.00	29.15
3722	Domat/Ems	8'199	87	568	79.03	-0.12	-3'076	12.09	11.52	29.10	20.65
3673	Domleschg	2'200	110	176	43.13	-0.07	-5'336	3.13	3.87	16.26	9.46
3572	Falera	637	75	4'480	819.24	-0.01	-22'873	39.38	3.11	8.96	12.71
3731	Felsberg	2'781	95	618	229.40	0.30	-126	14.52	8.21	83.50	10.98
3713	Ferrera	73	70	-4'794	-132.92	1.11	-17'286	-13.46	1.26	123.13	8.20
3861	Fideris	613	100	1'360	-	-0.10	-5'898	25.14	7.90	24.12	5.27
3951	Fläsch	855	70	1'063	473.38	0.34	-4'157	21.89	13.30	178.67	9.43
3662	Flerden	251	120	948	-	0.03	-17'737	15.68	4.21	14.56	2.97
3732	Flims	2'917	70	3'808	114.19	0.03	-13'344	30.09	3.19	26.75	30.18
3862	Furna	205	130	1'822	-	0.05	-18'894	14.02	3.34	22.01	0.67
3633	Fürstenu	351	100	1'124	68.22	0.25	-6'804	16.81	2.57	80.14	35.57
3832	Grono	1'513	95	1'682	884.66	-0.02	-3'714	30.31	9.73	95.57	23.84
3961	Grüsch	2'153	90	-130	-26.11	-0.02	-2'458	-2.90	2.78	92.55	12.42
3619	Ilanz/Glion	4'969	100	678	80.19	-0.24	-3'158	10.53	4.28	54.68	19.73
3863	Jenaz	1'148	100	656	250.42	-0.09	-3'546	16.35	3.31	39.28	11.45
3952	Jenins	938	93	1'615	137.03	0.06	-3'754	29.95	3.62	54.32	25.40
3871	Klosters	4'423	90.2	4'317	211.00	0.42	-13'153	35.31	19.29	49.06	27.18
3882	Küblis	897	110	459	100.76	-0.09	-8'153	9.28	5.60	16.44	14.02
3785	La Punt Chamues-ch	698	60	1'486	54.12	-0.14	-67'569	8.56	5.31	32.38	25.18
3575	Laax	2'001	50	3'465	99.04	-0.24	-7'843	32.46	8.19	134.37	43.18
3955	Landquart	9'153	95	489	65.32	1.08	326	10.94	4.69	122.60	17.69
3513	Lantsch/Lenz	531	75	3'454	107.90	0.14	-8'510	22.98	26.34	35.33	42.53
3821	Lostallo	856	80	1'093	-	-0.85	-1'003	22.94	13.67	59.93	32.14

Finanzstatistik der Bündner Gemeinden, Finanzkennzahlen 2022

Gemeindestand 2022 (101 Gemeinden)

Gemeinde Nr.	Gemeindename	Ständige Wohnbevölkerung 31.12.2022	Steuerfuss 2022	Selbstfinanzierung pro Kopf in CHF	Selbstfinanzierungsgrad in %	Zinsbelastungsanteil in %	Nettoschuld (+) -vermögen (-) pro Kopf in CHF	Selbstfinanzierungsanteil in %	Kapitaldienstanteil in %	Bruttoverschuldungsanteil in %	Investitionsanteil in %
3618	Lumnezia	2'029	100	1'549	245.66	0.02	-12'405	19.45	8.53	24.84	22.97
3891	Luzein	1'624	85	1'259	65.55	-0.02	-7'074	20.49	4.10	24.30	37.35
3783	Madulain	208	85	-704	-	-0.07	-44'873	-3.69	14.07	4.46	-
3953	Maienfeld	3'141	70	831	42.77	0.15	-8'279	15.51	5.39	39.66	36.05
3954	Malans	2'506	75	811	33.30	-0.08	-10'175	17.31	1.91	21.77	40.22
3663	Masein	517	120	758	-	0.09	-4'043	14.43	6.75	51.92	3.92
3983	Medel (Lucmagn)	332	70	2'451	72.30	-0.03	-8'095	21.52	4.43	9.30	34.04
3822	Mesocco	1'365	87	977	80.76	0.99	581	9.56	8.35	171.33	19.32
3715	Muntogna da Schons	383	100	392	-	-0.09	-21'990	4.73	3.06	16.35	-
3988	Obersaxen Mundaun	1'138	100	2'071	186.96	-0.04	-11'286	19.78	6.29	11.24	19.99
3784	Pontresina	2'100	85	5'270	181.67	-0.06	-14'793	33.72	12.62	7.54	27.48
3561	Poschiavo	3'460	95	1'125	110.03	-0.24	9	14.41	7.37	42.16	17.93
3723	Rhâzüns	1'612	120	670	98.70	-0.02	1'352	13.38	2.58	148.55	23.36
3714	Rheinwald	564	100	3'831	145.19	0.27	-7'622	23.59	21.47	109.63	23.46
3711	Rongellen	59	30	440	-	-0.08	-24'902	4.23	8.53	14.16	24.21
3808	Rossa	158	80	3'548	294.28	0.07	-9'422	46.12	16.37	20.24	62.37
3637	Rothenbrunnen	301	80	1'247	-	0.17	-11'589	22.52	7.19	83.54	4.03
3834	Roveredo (GR)	2'625	105	297	108.38	0.41	-2'082	6.42	20.46	118.55	9.06
3672	Safiental	952	105	1'357	85.63	0.48	3'197	12.00	11.28	113.04	25.28
3581	Sagogn	755	105	1'342	92.62	0.71	-5'048	21.45	5.35	91.77	28.95
3786	Samedan	2'905	85	2'978	239.97	-0.13	-5'047	33.52	16.63	79.82	19.35
3752	Samnaun	791	100	2'787	563.92	0.83	-7'135	15.04	10.52	178.63	5.76
3835	San Vittore	875	75	1'224	97.64	-0.16	-8'150	25.00	7.36	21.40	29.43
3810	Santa Maria in Calanca	121	100	1'188	-	-0.41	-13'742	18.41	1.57	18.34	-
3788	S-charf	705	65	1'504	247.82	-0.32	-6'142	10.10	14.26	120.69	7.70
3638	Scharans	822	90	172	15.51	0.13	-11'068	2.86	2.10	20.57	21.45
3962	Schiers	2'861	109	704	-	-0.03	-2'973	12.79	2.80	80.74	4.24
3582	Schluein	597	50	2'163	256.00	-0.10	-23'241	31.49	4.24	8.10	19.53
3514	Schmiten (GR)	212	100	927	253.29	0.06	-6'153	8.89	11.69	25.60	4.42
3762	Scuol	4'601	100	2'134	150.51	0.02	-7'169	18.93	6.51	30.16	17.90
3972	Seewis im Prättigau	1'426	110	1'486	478.64	0.02	-8'941	24.74	2.14	11.57	15.27
3640	Sils im Domleschg	979	110	923	759.38	-0.11	-4'409	14.32	2.72	20.53	2.21
3789	Sils im Engadin/Segl	697	80	3'769	43.27	0.03	-23'264	18.40	17.46	17.87	37.08
3790	Silvaplana	1'083	62	5'254	121.42	-0.06	-22'386	22.11	5.64	17.88	21.56
3823	Soazza	332	60	1'210	35.26	-0.54	-32	17.43	13.42	90.04	54.45
3787	St. Moritz	4'924	60	7'100	151.03	0.13	-24'045	30.99	37.34	13.04	33.51
3695	Sufers	145	75	-855	-82.61	1.21	1'314	-8.07	12.24	152.68	8.42
3985	Sumvitg	1'082	105	1'968	128.65	0.32	-2'234	23.78	6.85	74.36	36.38
3543	Surses	2'377	100	3'212	110.99	-0.07	-17'904	20.11	4.86	18.93	25.02
3733	Tamins	1'205	100	535	141.90	0.11	-4'760	9.80	7.41	48.81	12.78
3668	Thusis	3'415	115	552	65.22	0.41	1'530	7.37	8.17	111.62	15.95
3945	Trimmis	3'391	90	889	81.07	0.03	-2'383	17.99	1.95	38.20	26.76
3734	Trin	1'488	100	1'244	533.57	0.20	-2'851	21.60	16.92	83.92	9.12
3987	Trun	1'152	105	1'269	180.85	0.80	1'463	19.86	5.88	108.20	29.00

Finanzstatistik der Bündner Gemeinden, Finanzkennzahlen 2022

Gemeindestand 2022 (101 Gemeinden)

Gemeinde Nr.	Gemeindename	Ständige Wohnbevölkerung 31.12.2022	Steuerfuss 2022	Selbstfinanzierung pro Kopf in CHF	Selbstfinanzierungsgrad in %	Zinsbelastungsanteil in %	Nettoschuld (+) -vermögen (-) pro Kopf in CHF	Selbstfinanzierungsanteil in %	Kapitaldienstanteil in %	Bruttoverschuldungsanteil in %	Investitionsanteil in %
3669	Tschappina	142	100	1'198	-	-0.06	-18'813	17.69	12.35	10.78	9.95
3932	Tschiertschen-Praden	303	120	1'218	-	-0.03	-20'184	8.51	3.13	17.56	17.44
3986	Tujetsch	1'180	95	2'207	109.87	0.29	-8'241	18.66	3.00	58.72	20.35
3946	Untervaz	2'600	90	896	177.12	0.12	-7'636	13.27	5.59	34.47	13.20
3670	Urmein	166	50	36	9.41	-0.01	-16'516	0.65	15.83	77.42	16.24
3847	Val Müstair	1'425	120	1'485	588.10	0.41	-9'127	15.91	4.36	48.17	13.62
3603	Vals	955	100	2'188	156.62	1.06	11'182	20.56	14.77	194.62	16.73
3764	Valsot	826	95	3'204	325.90	0.18	-12'499	20.85	4.61	22.68	22.23
3506	Vaz/Obervaz	2'749	70	4'757	208.13	0.38	-10'008	24.19	4.64	29.88	18.39
3746	Zernez	1'532	84	911	41.15	0.24	3'349	7.65	5.01	123.46	22.06
3712	Zillis-Reischen	404	70	299	693.65	0.71	-7'600	3.16	9.99	96.28	5.12
3947	Zizers	3'545	80	438	-	-0.11	-5'963	9.71	10.28	0.86	5.63
3791	Zuoz	1'228	75	1'965	142.02	-0.07	-3'281	18.51	21.64	30.67	17.56
Kanton Graubünden		Mittelwert	89.77								
		Max.	130	7'100	6'424.09	1.21	11'182	46.12	37.34	194.62	62.37
		Min.	30	-4'794	-132.92	-1.83	-67'569	-13.46	1.26	0.86	-
		Werte nach Einwohnern gewichtet	90.61	1'683	134.62	0.16	-7'587	19.86	10.03	60.16	22.09